

058

Nya Upplagan

I detta nummer

En litterär genres död
 Underground wine for underground people
 Barock'n'roll på DVD
 På äventyr med transportstyrelsen
 Hallbergs frågelåda
 Svåräst svårhört & svårt att glömma
 Proggiga barnböcker: Historien måste ständigt skrivas om!
 Woody Allen – jazzmannen

Chefredaktör:
Lars Yngve

Ekonomichef:
Maria Yngve

Redaktion:
 Eric Ericson
 H.C. Ericson
 Thomas Millroth
 Tord Johnsson

Creative director:
Marcus Gärde

Art director:
Pernilla Forsberg

Illustration:
 Sara Vide Ericson
 Lisa Ewald
 Lars Sjunesson
 Malin Biller
 Tanja Metelitsa
 Johan Wanloo
 Hans Lindström

Kajsa Grytt

Ruth Vega Fernandez

Noam Chomsky

Sophie Zelmani

Eva Gabrielsson

Jan Sigurd

Kajsa Grytt

Ruth Vega Fernandez

Noam Chomsky

Jan Sigurd

Medverkande:
 Jonas Hallberg
 Kalle Lind
 Linnea Uddenmyr
 Julia Wiberg
 Jonas Jonasson
 Bo Åkerström
 Sofia Rapp Johansson
 C-J Charpentier
 Sanna Persson-Halapi
 Pidde Andersson
 Jessica Johansson
 Isadora Bennett
 Gittan Jönsson
 Bengt Berg
 Irma Schultz-Keller
 Jan Erik Zandersson
 Fredrik Hellström, m fl...

058

Nya Upplagan

Prenumerera på Nya Upplagan och få tidningen hemskickad varje månad för endast 400 kr.

I ROLLERNA:
 THÉRÈSE BRUNMÅNDER
 FILIP ALEXANDERSON
 SANNA SUNDBVIST
SCENOGRAFI OCH KOSTYM:
 DANIEL ÅKERSTRÖM-STEEN
LJUS: TORBEN LENDORPH
PERUK OCH MAJK:
 LENA BOVIC-WRANGE
KOREOGRAFI:
 ALEKSANDRA CZARNECKI PLAUDE

UNGA DRAMATEN
 Biljetter www.dramaten.se Tel 08-667 06 80

KILL GRILL VOL. 3

Jag satt härom dagen och läste min tidning, en dag som så många förut – när jag plötsligt hörde ett satans skramlande från det håll där jag förvarar min rostpatinerade utegrill. Min instinkt, och mitt konspiratoriskt lagda, inte alltid – och det bör påpekas – sunda förnuft, insåg genast att det hela naturligtvis rörde sig om ett beställningsjobb från en galen diktator som fått grillen i huvudet, och därför anlitat utländska terrorister som varit på fyra månaders träningsläger hos al-Qaida. Och iklädda nystrukna kamouflagekläder (brunmönstrade som husvagnsgardiner från 70-talet), utmattade rånarluror och virkade, flamsäkra grytlappar med inslag av asbest, hade inlett operationen "Skrik som en gris" alternativt "Jag spelar banjo, med alla mina tolv fingrar". Terroristernas uppdrag består naturligtvis av att inta min grill, pilla bort skattemärket, skruva bort nummerskyltarna, desarmera gallret, ersätta det med ett nytt från en lågpriskedja, därefter stjäla och smugla ombord min så omyckta Weber på en färja, transportera den över halva jordklotet där Kim Jong-Il, hållandes och klappandes en katt (av den sorten som ser ut att fått en spade i huvudet), väntar med ett stelt botox-leende. Kim är nämligen i ett desperat behov av materialet som han ska använda till att utöka sin samling av specialbyggda 12 centimeter höga plåtåskor, men även till att bygga kärnspetsar till massförstörelsevapen och utföra underjordiska kärnvapenprov med. Operationen lyckas, Kim får nya plåtåskor med Webersula, men trampar naturligtvis snett under ett av sina välregisserade framträdanden, tappar en bit av sulan som en CSI-typ naturligtvis hittar och med hjälp av pincett, pipett, DNA, provrör, grumlvätska, flytande bubblor och mikro-

skop ganska lätt får fram ett fettigt fingeravtryck, och på så vis lyckas spåra grillen, hitta kvittan och en film från en butikskamera med mig inhandlandes grillen. Jag åker naturligtvis dit så att det visslar om det, och döms för medhjälp till terrorism och fördöms av FN:s säkerhetsråd, hamnar på svarta listan, tvingas gå klädd i orange overall, minus skramlande instrument.

Jag låg tyst som en mus bakom husknuten och kände tinningarna pulsera och mitt hjärta dunka.

När jag lyckats lugna ner mig tillräckligt för att försiktigt närma mig grillen genom ålning medelst hasning, så visade det sig vara ett gäng kråkorna som hackade i sig av soporna.

Jag slet upp min skjorta, kastade mig framåt, gav upp värsta Kreegah Bundolo-vrålet och räknade med att de skulle lämna tomten, men icke, de satt lugnt kvar och glodde på mig! Då kastade jag en Toffeee-kartong, men inte heller det hjälpte, och i sådana lägen finns det liksom bara en sak kvar att göra: plocka fram den skarpladdade piassavakvasten. Jag svingade kvasten, och tvingade kråkorna till att, om inte fly för sina liv, så åtminstone flaxa 4 meter upp i luften och placera sig på telefontrådarna mitt emot. De tycktes formera sig som ett svårspelat partitur. Jag hämtade munspelet och blåste efter "noterna" och musiken visade sig vara Anders F Rönnbloms Långfingret!

Förövrigt undrar jag egentligen hur mycket alla påtända sommargrillar(e) påverkar klimatet? Stiger temperaturen i atmosfären? Och blir växthuseffekten mindre om man enbart grillar grönsaker? Frågor, frågor, frågor...

Men det är en intressant tanke, alltså den om huruvida miljön verkligen påverkas när grillsåsongen går av stapeln!

När jag var liten och följde med min mormor för att handla på varubussen så frågade jag alltid den vänlige och kepsförsedda handlaren om han hade någon korv med sig, varpå han skrattade högt, nöp mig i kinden och svarade: "Den som lever får se, din gamla fläskkarré", och därefter alltid gav mig en skiva falukorv att tugga på medan mormor veckohandlade. Vad korven innehöll har jag inte den blekaste aning om, men det var den godaste falukorv jag ätit – åtminstone minns jag det så. Så Chorizo, Bratwurst, Red Hot Chorizo, Kolbasz och allt vad de heter, och det faktum att det är lika sällsynt att hitta en härlig bit grishals i charkuteriskarna som att undgå alla sommartokiga pantknappsegoister, nej, jag säger som Hasse: jag vill ha blommig falukorv till lunch... det blir lugnast så.

Lars Yngve

Chefredaktör, ansvarig utgivare:
 Lars Yngve
lars@nyaupplagan.se
 Mobil: 0733-86 76 66

Ekonomischef:
 Maria Yngve – lagledare
maria@nyaupplagan.se

Creative director:
 Marcus Gärde
marcus@nyaupplagan.se

Redaktion:
 Eric Ericson
 H.C. Ericson
 Thomas Millroth
thomas@nyaupplagan.se
 Tord Johnson
tord@nyaupplagan.se

Illustration:
 Eric Ericson
 Henrik Franklin
 Olle Ljungström
 Robin Olsson
robin@fraktion.com
 Patrik Evereus
 Lisa Ewald
 Markus Backlund
 Johan Wanloo
 Nils Lind

För annonsering, ring: 0733-86 76 66

Lars Yngve

Maria Yngve

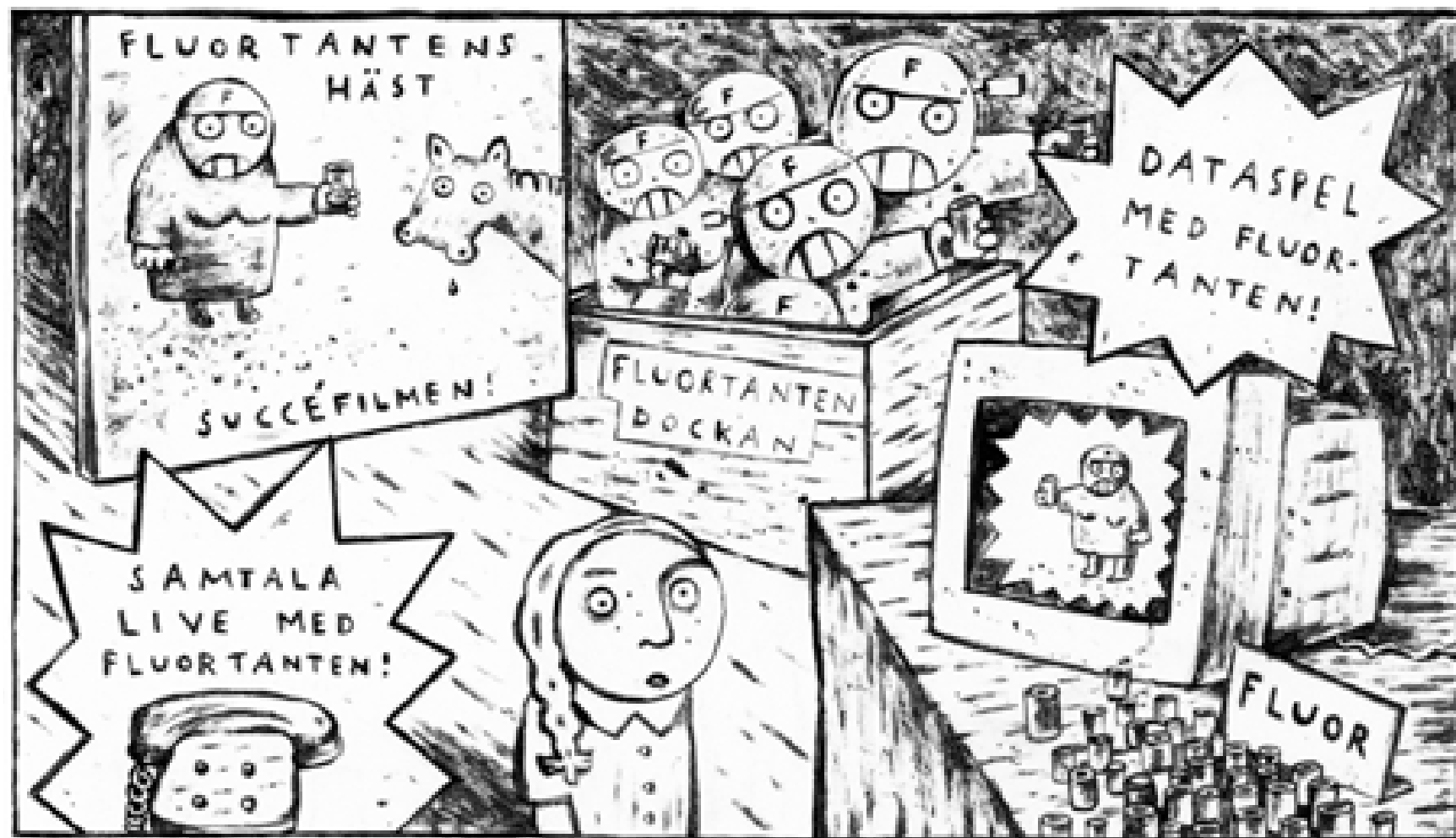

Illustration av Lars Sjunesson

Intervju	Sophie Zelmani	6
	Blodrött vin med Satyrkänsla	8
	Underground wine for underground people	8
	Ruth Vega Fernandez	9
Artikel	En litterär genres död	10
Krönika	Jesuskristsuperstarisakrönika111	11
	Mitt liv är inte märkvärdigare än någon annans.	11
	En dag på Universitetet	11
	Hallbergs Frågelåda	12
	Grefve Fågelsparres eskapader	12
	In it for life	12
	Jag arbetar på fritiden	12
	På äventyr med transportstyrelsen	13
	Rapport från Kuala Lumpur	13
	Den var så vacker	14
	Smart och ful och alldeles, alldeles underbar	15
	Psykisk sårbar	15
	Jan Sigurd: Woody Allen – jazzmannen	16
	Kajsa Grytt: Att ha eller att göra	17
	Eva Gabrielsson: Boken på gatan	18
	Kalle Lind: Proggiga barnböcker – Historien måste ständigt skrivas om!	19
	Thomas Millroth: Svårläst svårhört & svårt att glömma	20
	Noam Chomsky: Hämnmordet på Usama bin Laden	21
	Månadens klassiker	22
Poem/Dikt	Bengt Berg	23
	Irma Schultz-Keller	23
	Bengt Adlers	23
Kult	Barock'n'roll på DVD	24
Recensioner	Filmer	26
	Böcker	28
	Skivor	30
Humor	Serier m.m.	36

Sophie Zelmani

Sommartider hej hej, eller...?

Sophie Zelmani släpper ny platta i höst, men vad gör hon i sommar? Vi var tvungna att fråga.

Ligger du för ankar i hammocken i sommar eller?

Varannan dag ungefär, går lite efter humör och väder som alltid.

Bär det ut på havet med båten?

Inte med Håbrand, han är för rutten, men det finns en ny båt i sikte, och i så fall så blir det en tur.

Är du en sommarmänniska?

Nej, bara i gryningen och skymningen.

Har du skrivit några nya låtar?

Ja, så att det räcker till en ny skiva.

Hur låter de jämfört med dina tidigare material?

Ja, det blir varken en countryskiva eller reggaeskiva om man säger så....

Någon planerad duett?

Ja, jag hoppas den blir av.

Vågar du avslöja vem din tilltänka duettpartner blir?

Nej, det betyder nog otur.

Vilken låt gnolar du gärna på när du står och skrubbar nypotatis?

Just nu "Born Free" med Matt Monro.

Har du en egen liten odling rent av runt husknuten?

Ja, det är ett himla sjå att dela ut sallad till grannarna (trodde inte att det skulle bli så mycket).

Har du en hörna på tomten du odlar grönsaker på?

En solig liten hörna i några gamla SJ-pallar.

Äter du sill?

Ja.

Du kanske rent av själv lägger in sill (alltså inte ställer in i kylskåpet utan... ja, lägger in!)

Nej, det får mamma göra.

Favoritsill

Matje.

Vilket är det mest inspirerande sommarvärdret tycker du?

”Man brukar vara helt slut när hösten kommer... brukar tänka att det egentligen bara är 2 av 10 som verkligen är måsten.”

När det regnar på natten, och sjön ligger blank.

Korsord eller korsstygn?

Korsstygn.

Vad är det bästa med sommaren?

Smultron, jordgubbar, och dofterna

Kastar du dig i vattnet på direkten eller står du vid kanten och känner på badtempen?

Det tar ofta emot att ta det sista steget ner.

Har du Foppatofflor?

Nej.

Va, Inga Foppatofflor, har du hederliga träbonnar, eller?

Träskor tycker jag om, även om man vrickar fötterna hela tiden.

För många är sommaren detsamma som en massa måsten, hur har du det?

Jo, så kan det kännas, man brukar vara helt slut när hösten kommer, men det där får man ta med sig själv, brukar tänka att det egentligen bara är 2 av 10 som verkligen är måsten.

Om det är varmt klarar du av att passera en kiosk utan att köpa en glass?

Kanske inte...

Är du en sådan som spontant fram gitarren och spelar en stump på fester?

Nej, men jag uppskattar det mycket när någon annan gör det.

Vad tycker du om allsång?

Jag tycker det är trevligt.

Det roligaste sommarordet jag vet är piprensare, vilket är ditt?

Är det ett sommarord?

Nej, men det är roligt och det är ju sommar!

Det finaste sommarordet tycker jag är sommarsår

När kommer det ett nytt album?

I höst.

Är du en sådan som spontant fram gitarren och spelar en stump på fester?

Nej, men jag uppskattar det mycket när någon annan gör det.

Vad tycker du om allsång?

Jag tycker det är trevligt.

Det roligaste sommarordet jag vet är piprensare, vilket är ditt?

Är det ett sommarord?

Nej, men det är roligt och det är ju sommar!

Det finaste sommarordet tycker jag är sommarsår

När kommer det ett nytt album?

I höst.

Är du en sådan som spontant fram gitarren och spelar en stump på fester?

Nej, men jag uppskattar det mycket när någon annan gör det.

Vad tycker du om allsång?

Jag tycker det är trevligt.

Det roligaste sommarordet jag vet är piprensare, vilket är ditt?

Är det ett sommarord?

Nej, men det är roligt och det är ju sommar!

Det finaste sommarordet tycker jag är sommarsår

När kommer det ett nytt album?

I höst.

Är du en sådan som spontant fram gitarren och spelar en stump på fester?

Nej, men jag uppskattar det mycket när någon annan gör det.

Vad tycker du om allsång?

Jag tycker det är trevligt.

Det roligaste sommarordet jag vet är piprensare, vilket är ditt?

Är det ett sommarord?

Nej, men det är roligt och det är ju sommar!

Sophie Zelmani släpper ny platta i höst.

BLODRÖTT VIN MED SATYRKÄNSLA

Ordet Satyricon var ursprungligen från den romerske författaren Gaius Petronius från 100-talet. Då serverades de romerska vinerna i amforor, nu kommer de sedan länge i flaskor.

Satyr har tillsammans med en italiensk vinproducent, Luca Roagna, tagit fram 2 riktigt intressanta viner från Piemonte i norra Italien, ursprungligen en central del i det gamla romerska riket.

På uppdrag av Hr redaktör så ordnades igår en provning ihop med en italiensk vinspecialist och även importör av viner från denna trakt. Efter vederbörlig genomgång kan vi konstatera följande fakta om de blodröda vinerna

Rosso Alleanza Nero di Wongraven 2009 179 kr

Här har vi det arteriella blodet (mörkrött) som är gjort på barberadruvan mestadels, men säkert med inblandning av lite andra lokala vindruvor. Behaglig fruktig doft med inslag av både smultron, jordgubbar och blåbär. Med-elfylligt med en god men medellång eftersmak. Vinner uppenbart på att lagras i 2-3 år.

Prisvärt för 179 kr? Nej, inte riktigt. Det finns motsvarande för 100 kr från en hel rad producenter att få tag i. Vill tillägga att Satyricon är kända för att ha en medveten design på skivomslag och detta går igen här, jag måste säga att satyren på etiketten är riktigt bra.

Unione Nero di Wongraven 2006 429 kr

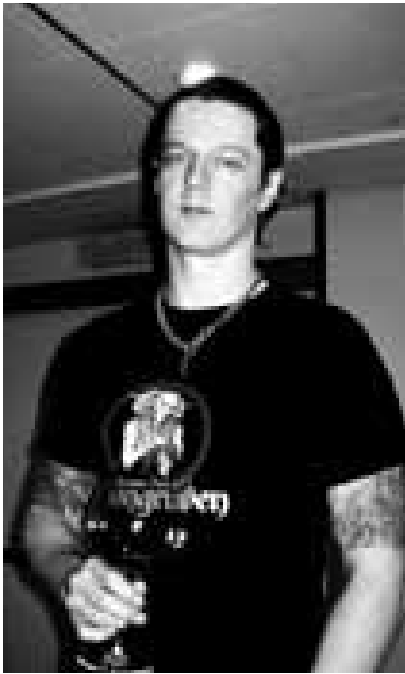
Här kommer det venösa blodet (ljusrött) i form av en klassisk barolo i riktig högförm. Familjen Roagna har ett berömt vingårdsläge som heter Pira och därifrån kommer dessa ädla nebiolodruvor som finns i flaskan. Odlingen är ekologisk som här betyder inga bekämpningsmedel och inga gödselmedel tillförda till jorden, samt är vinet skördat från gamla vinstockar som ger druvor med extra stark smak. Detta ihop med ett kompetent arbete i vintillverkningen ger oss något extra idag. Resultatet är högklassigt med en inledande urtypisk nebiolodoft av fat, tjära, moreller och en liten behaglig kemisk ton. Mycket tilltalande, och följs sedan av smaken som är rund mogen, redan mjuka tanniner, lång god eftersmak och ett förträffligt matvin.

Kan lagras i säkert 10 år, men är bra redan nu.

Prisvärt för 429 kr? Ja, här är dagens fynd. Köp hellre detta, prova med goda vänner och känn efter hur ett riktigt klassvin skall smaka!

(Alla de som väntade på ett dött helvetesvin som luktar svavel och annat uppiggande får lära sig att Satyr även har en utmärkt utvecklade känsla för vin och inte bara för black metalmusik.)

Per Arnesson

UNDERGROUND WINE FOR UNDERGROUND PEOPLE.

Under elfte upplagan av Infernofestivalen som gick av stapeln i Oslo tidigare i år presenterades ett något udda inslag i sammanhanget, nämligen vinprovning.

Sigurd Wongraven, mer känd som Satyr i det norska blackmetalbandet Satyricon pratade om sina baroloviner för en samling långhåriga, svartklädda och nitprydda festivalbesökare som fick smaka på "underground wine for underground people".

Som Satyr i Satyricon har Sigurd Wongraven gjort sig ett namn inom den aningen obskyra och brutala grenen av metal som kallas black och på omfattande turnéer i hela världen kommit i kontakt med mat och vin som inte vanligtvis serveras på de norska middagsborden.

I min ungdom var jag kanske mest intresserad av mängden vin och öl som fanns att förtära backstage men senare kom jag att intressera mig mer för vin i kombination med mat och passade på att prova lokala specialiteter inom mat och dryck när vi var ute på turné, berättar han för en andäktigt skara metalskallar som bänkat sig vid fint dukade bord i ett konferensrum på festivalens officiella hotell.

Så småningom kom han i kontakt med Luca Roagna som är femte generationen vinmakare i italienska Barbaresco i nordvästra regionen Piemonte. De upptäckte att de hade samma syn på vad som är gott hantverk och det är med påtaglig stolthet och engagemang som Sigurd Wongraven berättar om deras samarbete och sina viner.

Jag är black-metalartist och har redan blivit framgångsrik. Jag försörjer mig som musiker, poängterar han för att ingen till äventyrs ska tro att ekonomiska intressen ligger bakom och tillägger att han tycker kontraster är övervärderade.

Jag vill att man ska tänka lika och ha samma inställning, det har jag och Luca.

Deras samsyn kring giftfri odling och kanske lite gammalmodiga skörde-metoder gör att några större volymer aldrig kan komma på tal men kvalitet istället för kvantitet är ledstjärna inom vinnakeriet liksom inom musiken.

Vi får prova tre viner varav två är den egna produktionen. Det tredje vinet tycker Wongraven är dåligt och vill använda som jämförelse till sina egna.

"I min ungdom var jag kanske mest intresserad av mängden vin och öl som fanns att förtära backstage men senare kom jag att intressera mig mer för vin i kombination med mat..."

Det här vinet är industriellt producerat med alla fusktekniker som finns att tillgå. Man skulle kunna kalla det vinvärldens motsvarighet till Britney Spears.

Personligen tycker jag att pop-vinet går väl an som buffedryck då många eller inga smakpreferenser ska tillfredställas medan Wongravens egna är stramare med skarpere tanniner och gärna hade fått ackompanjerats med en matbit av något slag.

De två vinerna är "Wongraven Alleanza Langhe Rosso" 2009 som säljs i butelj och bag-in-box och är en mix på druvarna barbera och dolcetto samt "Wongraven Unione Barolo" vilket beskrivs som ett traditionellt barolovin och som endast säljs i butelj. An så länge finns vinerna att köpa i Sverige, Norge och USA och jag gillar det senare bäst för flaskan har så cool etikett. En hornprydd långhårig och skäggig gestalt som dinglar en vindruvskläse och som påminner lite om en annan blackmetalartist, nämligen Mortis.

Båda vinerna kan drickas bums men går också att lagras några år berättar

Wongraven och jämför sina viner med musik.

Att förstå vin är som att förstå black-metal. Man måste smaka på många olika liksom man måste lyssna på en massa olika band. Om någon som aldrig tidigare hört black-metal skulle säga att, efter en första lyssning, att det är världens bästa musik skulle jag bli väldigt misstänksam.

När vi smuttat oss igenom alla tre vinerna ber Sigurd Wongraven oss att återigen smaka på pop-vinet som han kallar "winewhore" och då utfaller jämförelsen till

hans egna dryckers fördel men antingen är min näsa och mina smaklökar bedövade för jag tycker att hans "Langhe Rosso" faller ganska platt efter en stund i luft.

Wongraven wines kommer att utökas med en riserva som alltså är lagrad tre år på fat och två år på flaska med sikte att släppas 2013 och kanske ett rosévin men isåfall en väldigt liten upplaga på cirka 300 flaskor.

Jag hoppas att ni uppskattar att det finns människor som gör vin på samma sätt som de gör black-metal, avslutar Sigurd Wongraven. Det gör jag, men i det här fallet köper jag nog hellre fler konsertbiljetter än vinflaskor.

Eva Grahn

Ruth Vega Fernandez

Två styvsystrar som blir kära i varandra. En annorlunda kärlekshistoria där Ruth Vega Fernandez spelar huvudrollen. "Det är en viktig film att se. En kick i röven för många.", säger hon.

Inne i lobbyn på Hotel Rival vid Mariatorget sitter några medelåldersmän och dricker öl. Det är tisdag och klockan har passerat 17. Utomhus är det molnigt och inne i lobbyn är det tyst. Männena i fåtöljerna utbyter några fraser men fokuserar mer på öglasen framför dem. Uppe vid baren sound-checkar ett band. Någon skriker efter en Johnny. Johnny tycks inte dyka upp. De skriker igen men utan framgång. Plötsligt får mikrofonen rundgång som får personal och besökare att förtvilit hålla för öronen för att hålla borta det kraftiga tjetet. En kvart försenad kommer Ruth Vega Fernandez ner från hennes hotellrum. Hon nämner inte hennes försening utan frågar i stället vart vi ska sätta oss, om det möjligen är för lyhört här på hotellet. Ruth föreslår kaféet bredvid och går mot dörren.

Den 29e juli har filmen "Kys Mig" premiär och Ruth spelar Mia, en av huvudrollerna. "Kys Mig" är en kärlekshistoria mellan två vuxna kvinnor i 30-årsåldern. Filmen handlar om Mia (Ruth Vega Fernandez) och Frida (Liv Mjönes) som träffas för första gången på deras respektive föräldrars förolv-

ningsfest. Mia är förlovad med pojkvännen Tim men trots den komplicerade familjesituationen uppstår starka känslor mellan Mia och Liv.

Ruth slår sig ner och rör runt tepåsen i vattnet. Hon är klädd i vit blus, svart kjol och röda läppar. Hon är bara i Stockholm i några dagar för att sedan åka hem till Paris där hon och hen-

Men jag har ingen aning om vad folk kommer att tycka om den, återstår att se helt enkelt, säger hon.

"Kys Mig" mötte stort motstånd från filmbranschen. Det var nästan omöjligt för filmarna att få pengar till sin film. "Det där har vi sett förut", ansåg filmbranschen trots att de inte kunde nämna en till film än "Fucking Åmål" med

Sverige, på det sättet. Sedan tror jag att det är en viktig film för många unga tjejer som är homo- eller bisexuella.

Vad Ruth tror anledningen är varför filmen mötte motstånd och att inte fler svenska filmer med homosexuella huvudroller görs kan hon inte svara på.

Ingen aning, svarar hon och skakar på huvudet. Frågan upprepas. Hon sitter tyst. Föruftade meningar från samhället, antar jag.

Julia Wiberg

"De som är bisexuella är väl glada att det kommit en sådan film för det har ju inte funnits tidigare i Sverige, på det sättet."

nes pojkvän bor. Filmen "Kys Mig" är hennes andra stora svenska huvudroll. Första stora rollen var i miniserien "Upp till kamp" där hon spelade läkarkandidaten Rebecka Söderström. Hon har även medverkat i teveserierna Johan Falk och Wallander samt ett antal kortfilmer.

Jag anser att "Kys mig" är en viktig film för många att se. En kick i röven.

två lesbiska kvinnor i huvudrollerna. Om Ruth är nöjd med resultatet hävdar hon är svårt att svara på. Att hon inte har distansen till filmen eftersom hon är med och medverkar i den.

De som har sett förhandsvisningen av filmen har sagt att det är en viktig film. Och de som är bisexuella är väl glada att det kommit en sådan film för det har ju inte funnits tidigare i

En litterär genres död

Den 25 maj 1977 stod det klart att science fiction en gång för alla var död som en innovativ litteraturgenre när George Lucas bjöd på sitt vilda väster-äventyr förklätt till rymdopera i form av filmen Stjärnornas krig. Borta var charmen från Alex Raymonds actionserie Blixt Gordons överförd till celluloid med papprymskepp upphängda i onödigt synliga trådar och med tomtebloss i ändan, kvar en dekokt där allt var svart eller vitt och gråzoner säkert upplevdes som för svåra för den tilltänkte biobesökaren. De långa rymdskeppens tid från det amerikanska trettioalets pulpmagasin ("pulp" efter det undermåliga papperet i tidningarna) där vildarna bytts ut mot aliens och upptäckarfregaternas äventyrare ersatts av likadana kolonisatörer, bara med mer effektiva vapen att kväsa upproriska afrikaner, utsädda marsianer och för nöjes skull skjuta prick på vattenbufflar, förlåt, xldkpianer från Venus' djungler. Science fiction-genren hade nått sin slutpunkt och Raymond Chandlers syn på sf, att han inte ville veta hur det gick till när The incredible shrinking man blev ett par centimeter lång vid experimentet, utan vad han kände i sin nya roll/storlek, försvann på den billiga, dumma underhållningens arena.

Bröd och cirkusar, jomen.

Från Jules Vernes dagar fram till det tidiga femtioalets amerikanska science fiction handlade mycket om tillväxtens frukter, hur de tekniska landvinningarna skulle lösa alla problem och ge oss en bekvämare tillvaro. Det handlade mer om en idélitteratur än om

något som egentligen var samhällskritiskt, eller undantagslöst läsvärt. Undantagen fanns, ofta förklädda i novellens form utförd av unga intellektuella som Frederik Pohl eller Theodore Sturgeon, men eftersom det handlade om att tävla om läsnarnas ölpengar, som gamle högerextreme Robert A. Heinlein så tydligt beskrev drivkraften bakom författandet, då kunde inte ens de mer tänkande författarna låta blir att följa med strömmen. Visst fanns det andra länder med andra traditioner, de europeiska utopierna som oftast var dess raka motsats, dystopier, där 1984 av Orwell och Karin Boyes Kallocain var isande påminnelser om en framtid vi inte ville möta, men som vi ändå verkar omfamna med övervakningskameror, PR-byråers politiska budskap och ett utbrett tänkande på just oss själva. (De där multimiljardärerna som skulle kunna lösa ett tjugotal afrikanska staters låneskulder utan att det märktes i plånboken/ på kontot, varför gör de inte det och varför sover de gott i vetskapern att de inte gjort det?). I öst fick det kläs in i så många betydelselager att tolkningsmöjligheterna kanske blev övermånga, som i bröderna Strugatskijs Picknick vid vägkanten (som blev Tarkovskijs film Stalker) eller geniale polacken Stanislaw Lems Solaris.

Kvar, idag, finns en svartvit genre där allt är förenklat, där det likt en modern svensk deckare handlingen helst förs fram i konversation eller övertydighet, oftast utförd på film i stället för i bokform. Idag är den största (i antal besökare i biomörkret/antal sålda

dvd:er/bluerays) genreanknutna filmens mallbundna och samvetsfångade infödingar inte gula, bruna eller svarta, utan blå.

Det är lätt att läsa bra science fiction idag, för det är inte så mycket som är värt att läsa. Den samtida utgivningn lockar inte mer än fläckvis, intrycket av ordprocessade tegelstenar förstärks av texten "del åtta i en serie" finstilt på omslaget. Man kan läsa Ray Bradburys efterkrigsskildringar av ett idealiserat, på ett vackert, romantiskt språk utförda noveller och romaner om USA transkriberat till ett ouppnäligt Mars, men det är nostalgi, förvisso välskriven nostalgi, något som märks när man jämför med hans semisjälvbiografiska Blommande vin. Man kan läsa Jules Vernes äventyrsböcker från tider som svunnit hän som just välturnerade, lättrorliga sådana och bortse från tidens och konvensansens perukstockar. Min uppväxtgenerations coming of age-skildringar där ung man (alltid ung man) tar för sig och utnyttjar teknikens landvinningar, växer som människa och finner en roll, är självklart malplacerade idag; vari skulle lockelsen ligga när vilken ungdom som helst kan åka till Indien för en spottstyver, dessutom utan att tänka på något klimatsamvete? Åttioalets "young turks" (Blaylock, Powers, Gibson) i Dicks efterföljd har inte heller stått sig, antingen ordomständligt eller ett återbesök i tema som nedlagts bättre tidigare, av andra.

Kvar finns ett fåtal, på riktigt. Jag får inte ens ihop en tiobästalista, om jag ska vara tillräckligt krävande när det gäller läsvärde och innehåll. Philip K. Dick har närmast blivit en ikon för den goda sf:en och det med rätta, kanske mest för att hans centrala fråga var "vad är verklighet?" och det kan vi inveckla oss i rätt länge. Science fiction som en narrspegel av samtiden blir daterad och att vi känner igen moderna mobiltelefonfunktioner i de man använde på Månbas Alpha på tv på sjuttioalet säger bara att ibland är sf-genren bra på att förutse framtiden, men oftast handlar det inte om det. Alfred Besters få, kaotiska romaner, Marlen Haushofers suggestiva Väggen, Jack Vances orkekvillibrism i böcker så långt in i framtiden eller så långt

ut i universum att de närmast blir fantasy, vår egen Sven Christer Swahns samtidsskildringar där det finns något som inte riktigt tillhör samtiden i Karlskrona eller på Limhamn, Samuel R. Delanys formexperiment i Dhalgren, James Tiptree, jr:s noveller innan hon tog livet av sin sjuke man och sig själv, Theodore Sturgeons Mer än människa, Peter Nilsons existentiella skildringar med universum som fond, J.G. Ballards noveller, Harry Martinsons bittra Aniara.

På tio böcker kan du avverka det bästa i genren, 50 böcker ger dig en bredd, 100 är de enda du behöver för att veta att du inte behöver fler – och insikten att du kanske också skaffat för många.

Vi lever redan i en science fiction-värld, så vem behöver science fiction? Science fiction som en genre för tänkande, kännande människor är död. Länge leve science fiction!

Jan Erik Zanderesson

JESUSKRISTSUPERSTARI-SÅKRÖNIKA111

För ett tag sedan hade DN ett "Hur Svenne är du?"-test. På frågan "När ber du?" fanns tre olika svarsalternativ – när det sker en personlig livskatastrof, när det sker en världskatastrof eller alternativt tre – aldrig. Att man skulle be kontinuerligt och vara troende kristen fanns inte som alternativ.

Att tro, att vara kristen och att gå i kyrkan ses i dagens Sverige som något rätt märkligt. Att vara en intellektuell, modern, rationellt tänkande människa går inte ihop med att vara troende. Man måste veta. Vetenskapen ses som en källa till säkert vetande, och förlitar man sig på denna tror man inte, utan man vet. Det är fakta och man sätter ett likhets-tecken mellan vetenskap och sanning.

Nej, tro och svenskhet går inte ihop. Att skolavslutningar äger rum i kyrkor anses kränkande mot ateister eller de av annan trosuppfattning. Att sjunga psalmer är otänkbart och till och med klassikern "Den blomstertid nu kommer" ifrågasätts. Min skola valde dock att fira skolavslutningen i kyrkan men när prästen talade nämndes varken Gud eller tro. I stället fyllde han ut sina fem minuter med prat om att njuta av sommaren och gärna tillbringa den liggandes i en hängmatta.

Jag undrar vad man är så rädd för. Varför en präst i "Guds hus" i ett kristet land inte kan nämna ordet "Gud" på en skolavslutning. För trots att man inte vill prata om tro och trots att allt fler går ur Svenska Kyrkan och tar avstånd från kristendomen, så är Sverige ett land med lagar och normer byggda på kristna värderingar. Man tar avstånd men vill fortfarande giftas och begravas i kyrkan. Man tar avstånd men fortsätter att fira jul och påsk.

Förvisso har både jul och påsk gjorts om till högtider som mest handlar om att köpa, köpa, köpa, ge bort så mycket som möjligt och äta mat i snuskigt överflöd. Kristendomens budskap om kärlek, rättvisa och att dela med sig går knappast ihop med hur svensken och västerlänningen lever sitt liv. Den gör en obehväm och ger dåligt samvete.

Jesus hatades för att han vittnade om att folkets gärningar var onda. Han kom med ljuset, men i ljuset blev också det onda synligt och många ville hellre förbli dolda i mörkret. Människor som gått ljusets och kärlekens väg har ofta gått samma öde som Jesus till mötes. John Lennon, Ghandi, Martin Luther King blev alla mördade. Kärleken bemöttes med hat. Om tro finns inget och allt att säga. När det gäller kristendomen är kanske dess budskap lika provocerande nu som under Jesus tid och är det inte just vårt dåliga samvete som ligger till grund för avståndstagandet? En tro likt vetenskapen är bekväm då den består av så kallad fakta och saknar tankar kring etik och moral. Att tro på vetenskapen är förenligt med den moderna människan. "Arbeta för den föda som består och inte för den som är förgänglig" säger Jesus, vilket likt "Ålska din nästa så som dig själv" verkar vara en allt för krävande uppmaning.

Isadora Bennet

MITT LIV ÄR INTE MÄRKVÄRDIGARE ÄN NÅGON ANNANS.

Mitt liv är inte märkvärdigare än någon annans, mitt liv är egentligen ingen bergochdalbana – men mina känslor. Mina känslor följer en strid ström av impulser och idéer och kroppen följer efter. Agerar ibland utan att min tankeverksamhet har fått någon talan. Ibland sitter jag bara stilla och undrar vad det var som hände där. Då. Hur orkade jag resa mej upp efteråt. Hur orkade jag gå ut i solskenet och ta tag i det som skulle göras. Hur orkade jag bry mej om någonting annat än min egen bedrövelse?

Varför, vill jag veta och hur?

Men det är nu som livet är allt – jag har bara fått en kort stund här på jorden, och allt som varit har lett mej till det här.

Min väg var säkert redan utstakad... mina fötter visste vart de skulle trampa innan jag själv hade en aning om det. Ibland vågar jag känna att jag lever – ibland vågar jag stanna upp en stund och låter mej hänföras av allt det vackra som finns.

Egentligen var jag, jag när jag var sådär liten också. Utsatt. Det var min kropp dom torterade det var mina tankar dom stal – min barndom. Det var jag hela tiden även om det idag känns när jag berättar det – som en saga. En ond, avskyvärd saga.

Jag vill vända blad, jag vill att det hemska ska ta slut men hela tiden dyker bara mera mörker upp. Om det gör ont att förlora någon man älskar så smärtar sådana här minnen som brinnande klot inom en. Ingen som inte varit där kan till fullo förstå men jag vet att människor kan jämföra sina egna smärtor. Ställa dessa i proportion till vad dom inbillar sej.

"Hur känns det lilla gumman", kan dom undra, "hur känns det att bli spräckt av en förskärare och sedan inte få lov att tala om det för någon. Hur känns det lilla vän, att förlora sin barndom"?

Jag var så ensam. Jag var så vuxen fast jag inte var det.

Jag har besökt mitt gamla liv – jag har varit där och sett. Jag har tillåtit mej att känna på det där. Jag har andats samma luft, sett märkena på den vita betongväggen... samma som då. Samma som då – som den gången, samma som alla gånger man önskade sej död hellre än utsatt.

Det är inte lätt att vara ett barn i en värld med alldeles för många dumma människor.

Det är inte lätt att bära minnena med sej in i vuxenlivet och sedan förväntas fungera normalt.

Sorgen, smärtan och alla minnen kan ingen hjälpa mej att bära. Den stenen får jag lyfta ensam.

Men jag kan ge igen genom att fortsätta leva – genom att vägra tiga.

Om alla utsatta ställer sej på kotorget här i Hudik och skriker så slår jag vad om att vi skulle höras till månen!

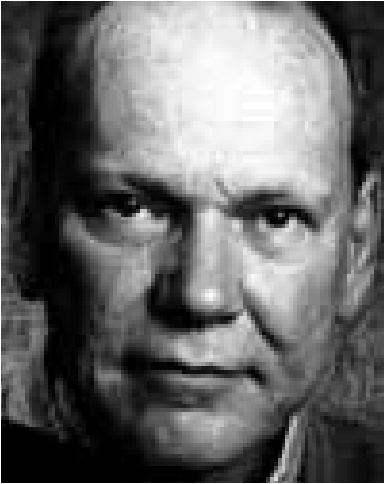
Det är ett ensamt projekt att bearbeta sorg. Det gör ont och ofta vill man stoppa undan känslorna, glömma bort och springa, springa, springa genom livet – livrädd för att stanna – livrädd för att det förlutna ska hinna ikapp men det är ju st det dom vill. Förövarna, torterarna alla de som utsatte oss.

Vi ska inte längre fly från dom – vi ska stanna upp. Vi ska vända oss om och möta dom.

Sen ska vi ha revansch: Öga för öga, tand för tand! Snart skriker vi!

Snart hörs vi till månen och ingen någonstans på jorden ska kunna undgå höra oss!

Sofia Rapp Johansson

EN DAG PÅ UNIVERSITETET

Det är mycket synpunkter i den här tidningen, om kultur och politik och liknande. Här blir det inga synpunkter, om ni vill ha sådana ska ni sluta läsa nu och bläddra vidare. Nej, jag ska istället berätta om en dag på mitt jobb i Effenbenstornet i Lund. Jag är forskare på universitetet, professor på avdelningen för infektionsmedicin.

För det mesta är Olof, Gunilla och Eva redan på labbet och radion står på när jag kommer. Peter och Hans-Erik kommer lite senare. Vår arbetsplats är ett laboratorium med tillhörande kontor (kallat "labbet") på Biomedicinskt Centrum (förkortat "BMC"), ett av universitetets många byggnader på lasarettsmådet i Lund. Det finns sex stycken likadana labb på vårt våningsplan och vi är ungefär 50 personer som har det som sin dagliga arbetsplats. Hos oss är vi just nu sex heltidsforskare och tre deltidsverksamma. Vi jobbar tillsammans med att försöka ta reda på så mycket som möjligt om en av kroppens molekyler (förkortad "A1M") och med hjälp av den ta fram botemedel mot några sjukdomar.

Vi är ungefär som ett fotbollslag fast med en mindre plan och inte så många. Laget innehåller olika delar, det finns t.ex. några spelare som gör experimenten ute på labbet. Det är några proffs med många år i branschen och några nytilkomna från ungdomsverksamheten. Sen finns det en kombinerad tränare och lagledare, det är jag. Min uppgift är att skaffa pengar och se till så att lagmaskinen fungerar. Som det tyska landslaget ungefär. Vi delar materialförvaltare och kassör med dom andra på våningsplanet.

– Laget? säger Olof och sänker Radio Kristianstad ett snäpp. Ingen lyssnar egentligen, det ska bara vara på där i bakgrunden. Radio Kristianstad är det enda som tränger igenom BMCs tjocka väggar och inbrottssäkrade fönster.

– Jodå, helt OK, säger jag, såg du matchen igår?

– Vilken då? frågar Olof, sedan följer en kort men engagerad diskussion om en av de två Champions League-matcherna kvällen innan. Olof har själv varit aktiv i en lägre division, tills alldeles nyliigen då han bröt näsbenet i ett handgemäng och tvingades till ett uppehåll.

– Förresten, säger jag och vänder mig nu till alla tre, Sten ringde igår kväll och sa att det blev positivt besked från den där amerikanska forskningsfonden som vi sökte ur i höstas. Vi fick ett treårsanslag!

– Gratiss! skriker Eva, då kanske det räcker till förlängning av min tjänst?

– Ja, ett år i alla fall, svarar Olof snabbt innan jag hinser säga något.

– Vi måste nu diskutera med Sten, mumlar jag. Vilt jubel uppstår. Jag läser upp mitt lilla kontor, hänger av mig jackan, byter till trätofflor, sätter på datorn och går ut på labbet igen. Gunilla, som sitter vid datorn, visar mig en presentation av sitt eget projekt som hon ska framföra i England om några veckor. Därefter pratar jag

med Eva om gårdagens experiment som delvis måste göras om efter att vi rättat till salthalten i en av flaskorna en smula. Telefonen ringer på kontoret men innan jag går in och svarar går BRANDLARMET.

Trots att alla är helt säkra på att det bara är ännu en övning uppstår en febril aktivitet. Alla ställer av det dom håller på med, det gäller att rädda nysskrivna filer och sprutar ut en tjock vit rök och i korridorerna hörs springande steg och högljudda rop. Vi rycker åt oss ytterkläder och springer ut i korridoren och till höger. Där står en av BMCs personnal och sprutar ut en tjock vit rök och vi får vända tillbaka och springa ner i den andra trappan istället. Vål nere på gatan samlas alla ca 250 personer i en kulan. Efter 30 minuters huttrande kommer förvaltningschefen med en megafon och håller ett litet tal. Detta är hans stora ögonblick och han kommer med både ris och ros, vissa har tagit sig ut snabbt och effektivt, andra har dragit benen efter sig eller tagit fel väg.

Vål uppe på kontoret igen kan jag relativt ostört beta av dagens mail. Vips har förmiddagen gått och det är lunch. Idag går jag till Rosa kiosken och handlar en kycklingspett med ris och sötsur sås, medium att ta med. Som vanligt i Rosa kiosken vid lunchtid är det överfullt och kaos framför disken. Ägaren skriker ut begrundliga order och pekar slumpvis på någon och ropar "Nästa!". Jag griper en Nya Upplagan i flykten och går tillbaka till avdelningens lunchrum, hinner dock inte läsa tidningen.

Efter lunch har jag ett möte med kollegor från neonatalavdelningen här på lasarettet. Vi har ett forskningsamarbete om en sjukdom drabbar för tidigt födda barn. Går igenom gjorda experiment och planerar nya. En av forskarna ska själv ha barn och vara mammaledig ett år och vi måste lösa vem som ska ersätta henne. Mötet tar nästan två timmar och sedan är det eftermiddagskaffe i lunchrummet. Konstigt nog, trots att jag haft en ständigt påfylld kaffekopp i handen hela dagen, går jag och sätter mig och tar kaffepaen med dom andra.

En kvart-tjugo minuter med diskussioner om livet där utanför är oslagbart. Dagen avslutas på kontoret framför datorn tillsammans med en anslagsansökan, samt genomläsning av den senaste versionen av ett manuskript som redovisar dom senaste resultaten från experimenten med den andra sjukdomen. Den som drabbar gravida kvinnor. Manuskriptet är så gott som färdigt och vi kommer att skicka det till en vetenskaplig tidskrift nästa vecka. Därefter håller vi tummarna och hoppas att den blir accepterad för publicering.

Därefter är arbetsdagen slut och jag tar cykeln hem.

Bo Åkerström

HALLBERGS FRÅGELÅDA

Kära läsare, Idag tänkte jag öppna min gamla frågelåda. Det är många läsare som pockar på svar, kanske beroende på att denna samhällsservice är kostnadsfri.

Nå! Första frågaren verkar komma från Höga Kusten:

Hej, jag heter Karl Ewert men kallas Spajker och bor i Nordingrå. Men det var inte det jag skulle tala om. Jag undrar varför så många barnvagnar är vända från den som kör. Då kan ju inte lilla Glory (el motsv) få ögonkontakt med pappa Hugo (el motsv). Jag upplever att detta är ett felaktigt beteende: Det måste vara viktigare för Glory att få lugnade nickar än att på egen hand behöva bedöma farligheten i hundskall, brandbilar och slamrande sopbilar. Spajker, Nordingrå

Hej Spajker! Du glömmar att pappa Hugo gärna vill kunna gå ostörd och prata i sin mobil. Det kan han inte, om Glory ständigt vill ha kontakt. Nästa!

Hej, Hallberg, Det finns en sak som jag tycker breder ut sig mer och mer. Och jag fattar inte varför. Det är tatueringarna. Är det snyggt när man färgar hela armarna röda och gröna i ett virrvarr av symboler och svårtolkade bokstäver? Blir man mera attraktiv i tranedansen? Utan illustrationer, Simrishamn

Hejsan Utan, Först bör vi skilja mellan den typ som täcker hart när hela kroppen och den typ som bara utgör en liten fjärl 30 cm sydväst om naveln. Den första gruppen kommer att ha vissa svårigheter med vissa personalchefer, som hade tänkt anställa personen, men som ångrar sig när han ser alla illustrationerna. Den andra typen kan med litet raffinemang i klädedräkten uppskjuta avslöjandet. Rätt länge. Frågan kvarstår varför t ex ett inristat blåaktigt ansikte är vackrare än hudoriginalet. För en del anställande personalchefer blir intrycket: "God dag. Jag har suttit på kåken. Men det märks bara på ett sätt: Jag är rikt illustrerad." Nästa!

God dag, Vad är meningen med livet, alltså livets mening? Flabbe, filosof

Hej Flabbe, Du tar upp en väldigt lätt fråga idag. Låt oss definiera dina termer!Jag antar att du med "livet" menar den sträcka som t ex du har att vandra mellan födsel och dödsel, mellan barnvagn och rollator.Vad är poängen med den sträckan? Jag brukar säga såhär: "Försök att åtminstone få någon att åtminstone småle åtminstone någon gång under dagen!" Ett annat uttryck, som jag förresten har broderat på en bonad i köket, lyder: BÅR VARANDRAS BÖRDOR OCH LÄGG ERA NÅSOR I VARANDRAS BLÖT. Sammanfattningsvis: Le, bär och lägg!

Er enda vän Jonas Hallberg

GREFVE FÅGELSPARRES ESKAPADER

Det började med en rakning på nedre däck, för att travestera Mikael Wiehe. Varpå jag med ett visst mått av övermod gav mig på att korrigera längden på mina begynnande polisonger. Konstaterade missnöjet efter inspektion medelst hallspegel att håret vid örontrakten blifvit något ojämnt. Ytterligare korrigeringar. Spegel. Finjustering. Spegel. Irriterat utbrott. Varpå en omfattande rakning av hela skallen vidtog. Enkom med anledning härav kommer jag nu tvingas bära solhattlikt ett två-månaders dibarn. Missförstå mig rätt nu, eventuell diande skulle jag med lätthet kunna tänka mig. Värre är det då med den förbannade solhatten.

Samtliga solhattar är minst sagt smaklösa. Keps kommer icke heller på fråga. Detta då keps bäres från det dibarnet börjat gå tills detta fyllt tjuguettt och vederfäres sin första körkortsåterkallelse.

Varpå kepsen snart övergives helt då denna huvudbonad envis blåser av i samband med den vid velociped-åkning obligatoriska motvinden. Keps hör således den bekvämlösa ungdomstiden till.

Mössa skulle jag eventuellt efter lite övertalning kunna tänka mig. Var det inte en tv-serie som sändes för runt ett-hundra år sedan där en stickad mössa hade en framträdande roll? Vill minnas att den utspelade sig på amerikansk soldränknt mark anno 1885 någon gång? Kan den ha hetat Spenarna på Hill Street och handlade om en gammal mjölkbondes strävän mot kriminella element likt boskapstjuvar, mjölkkrånare och diverse löst folk i Skidan den slinta, så ock trimmern, gräddfilen?

Erinrar mig en hantverkare jag anlitade där någon gång för att anlägga en uteplats. Denne babblade så vitt jag minns en massa om en mössutstyrd snut vid namn Sergeant Belker eller Sergeant Bälte som jag kallade honom för mitt eget höga nöjesskull. Varför har somliga så nära till nervsammanbrott då omgivningen tycks lida av kollektiv hörselnedsättning? Nåja, upprullad mössa kanske passar till såväl kostym som badbyxor?

Gubbkeps med tryckknapp i ovan-sidan av skärmen betackar jag mig för. Var och en gör som den vill, men för egen del vill jag då inte! Min vanliga hatt är om ärligheten skall fram en aningens aning obekvämd under hetare daga. Dessutom kan man inte gärna glida ut på playan med badbyxor och hatt! Jojo, det skulle se ut det minsann.

Misstänker att det enda att göra är i nuvarande position att greppa vattentflaskan och begifva sig till Ähléns för att införskaffa solkräm för flintisar. Skulle detta skita sig får jag överväga konsultera Arafats gamla modeora- kel Pellevävare.

Modellen Pepita i vitt kanske vore något för en grefve?

Med lyft cylinderhatt Grefve Fågelsparre

IN IT FOR LIFE

Saker man gör när man är "metal"
Har du undrat om du verkligen är den du utger dig för att vara. Att du är metal to the bone 24 timmar om dygnet. Svarar du "ja" på alla dessa påståenden är du mer metal än mig.

– Dyrkar Iron Maiden lika mycket som bröderna Hårdrock
– Tror att Rob Halfords sexual-la läggning är en konspiration mot hårdrocken
– Har fler än 666 CD skivor
– Läst eller vinyl är bättre än CD
– Har mer än 20 svarta hårdrockstischer

– Har besökt Sweden Rock Festival fler än tre gånger
– Läser Close Up Magazine
– Vet vem TPL-Micke är
– Har vallfärdat till Cliff Burton – staden i Småland

– Avskyr syntare
– Vallfärdat till folkparken i Cortina där AC/DC uppträdde för första gången i Sverige 1976
– Har alla avsnitt av Diezel på VHS
– Busingrt till Siewert Öholm
– Läst Kerrang
– Gjort slut med en tjej för att hon inte vill se "The Story of Anvil" för 37 gången

– Sjungit högt på "Fuck like a beast"
– Tycker att Lemmy har en sund livsstil
– Gillar öl mer än vin
– Tycker att veganer borde landsförvisas
– Sett AC/DC, Iron Maiden, Kiss och Metallica minst en gång

– Varit på efterfest i Bullet-bussen
– Föredra Jack Daniels före kranvatten
– Tyckt att Nicke Borg gjorde bort sig i Melodifestivalen
– Sett Fäbodjántan
– Varit i Globen
– Sett Ozzy 1983 på hovet
– Sorterar dina plattor i alfabetisk ordning
– Spelat luftgitarr
– Kan spela riffet till "Smoke on the water" på elgitarr

Jerry Prütz
När jag var liten såg jag en gammal svart bil på väg ut från en garage. Det var en Volkswagen Beetle från 1960-talet. Det var en gammal bil, men den var fortfarande i gott skick. Det var en gammal bil, men den var fortfarande i gott skick. Det var en gammal bil, men den var fortfarande i gott skick.

På tal om språk, så har jag en musikervits:
Jag och min fru skulle göra en låt. Men jag kände att vårt förhållande sjöng på sista VERSEN, så jag sa:
– Nä, nu får vi tänka på REFRÅNG-EN. Men hon hade redan lämnat mig i STICKET. Hon låg på BRYGGAN och SOLA.

Jonas" förlÅT" Jonasson

JAG ARBETAR PÅ FRITIDEN

Jag har fått ett jobb till. Jag jobbar på fritiden, alltså fritiden som i utställningen/festivalen: Fritiden. Ystad sjuder av verksamhet. Missa inte att besöka fritiden på er fritid. Fritiid var ett nytt begrepp på 30-talet och i svensk föreningsanda, så gjorde man en festival, för att visa invånarna, hur man kunde fördriva tiden när man var fri. Nu för tiden, har vi inte samma problem, utbudet är enormt och det blir snarare svårt att hinna med allt.

Fri som en fågel, fisk eller mittemellan, valet är svårt.

Nu vet jag i varje fall vad jag gör på fritiden, jag jobbar: Jag kommer att spela skivor, som passar ihop med maten och temat för kvällen. Första kvällen har redan gått av stapeln och hörm dagen stod jag i röken från de räkna räkorna och vände plattor. Ibland så bara älskar jag mitt jobb! Att kombinera musik och mat på detta vis, är otroligt inspirerande. Det var en liten men mysig publik, och diggade mina låtar. Temat var: "En dag på röken".

" When smoke gets in your eyes", "When ÅL is said and done", "Ålefeskarns vals" och lite skånska passande hits åtnjöts tillsammans med räkorna och sillmackorna. Speciellt inbjudna vänner från "Kåseberga fisk" stod och samtalade med Ystads nya lysande rörkare Markus, om recept och röktider. En del undrade om det skulle ske något mer, men förstod snart att det bara var att njuta, av mat och musik. En sillamad utan dragspel, är som räkor utan ailo. Gott men inte fulländat.

Biren sköjde ner, "Rocking ÅL over the world" och vinet ackompanjerades av; Scooters; "How much is the fish". Denna kväll gav mersmak. Det heter faktiskt; musiksmak. Så musik SMA-KAR verkligen.

Nästa tema är; "En kväll i tunnelbanan". Va har de tunnelbana i Ystad? Nej, men många stockholmare, både turister och hit-flyttade. Jag vill belysa alla de ekenisar och även damerna från den stora staden som bor här. Det blir stockholms-tugg i många bemarkelser. Krubb och stuffande, allt i Stockholms-skrud. Musiken blir alldelles otroligt Stockholmsk, från förr till nu. Så tveka inte, du som vet med dig att du, har en anekdot eller recept från Huvudstaden. Låt fritiden ta din tid i anspråk.

På tal om språk, så har jag en musikervits:

Jag och min fru skulle göra en låt. Men jag kände att vårt förhållande sjöng på sista VERSEN, så jag sa:
– Nä, nu får vi tänka på REFRÅNG-EN. Men hon hade redan lämnat mig i STICKET. Hon låg på BRYGGAN och SOLA.

Jonas" förlÅT" Jonasson

PÅ ÄVENTYR MED TRANSPORTSTYRELSEN

Motorcykeln bröt samman i östra Tyskland. Och för att göra en lång historia kort så sålde jag den och köpte en ny. Därmed kunde resan fortsätta, och allt var allt frid och fröjd – tills mina vägar ledde till Transportstyrelsen. Ty här mötte jag ett krånglande som i stora stycken till och med överträffade byråkratin i den hädangångna DDR-staten.

Det är en lång historia som börjar i en liten by i östra Tyskland. Det är en historia om en motorcykel som bröt samman och om en resa som blev en äventyr.

Först skulle det gamla fordonet avregistreras. Alltså meddelade jag den svenska myndigheten skriftligen att jag själv kört hojen till Tyskland och att jag sålt den till en tysk handlare efter problem med tändning och elsystem. Varpå Transportstyrelsen efterlyste ett intyg från det fraktföretag som transporterat cykeln till utlandet. Vilket blott bekräftar att läskunnighetsnivån är låg.

Ett antal brev senare accepterade man dock att jag själv kört mitt eget fordon. Och brevväxlingen fortsatte.

Nästa moment handlade om egen privatimport och ursprungskontroll av den nya maskinen. Men här fungerade inte det datoriserade systemet, eftersom jag inte kunde uppge säljarens personnummer. Att utländska medborgare bosatta i utlandet, och utan någon som helst anknytning till Sverige, knappast har svenska personnummer verkade dessa blankettjockar inte ha fattat. Och brevväxlingen fortsatte.

En annan märklig detalj var att olika tjänstemän hela tiden lämnade motstridiga uppfifter; om allt – från nödvändiga dokument till regler och handläggningen av mitt ärende. Och så vidare.

Samtidigt skulle försäkring tecknas å 120,-/dag, trots att jag inte fick framföra det försäkrade fordonet. Men även på den punkten kom motstridiga uppgifter beroende på vem jag ringde till. Trots giltiga papper från Tyskland, där myndigheterna hävdade att fordonet fick användas inom hela EU i väntan på svensk registrering. Och brevväxlingen fortsatte.

Skyltbytena blev ett kapitel för sig. Nu skulle den tyska skylten returneras till Tyskland, och efter ytterligare ett par veckor kom en röd svensk tillfällig skylt som skulle skruvas av; följt av en ny trafikförsäkring. För ett fordon som enligt uppgift inte fick användas i trafik.

Sedan uppmanades jag att åka till Bilprovningen i Simrishamn för att boka tid för den beramade registerbesiktningen – blott för att få veta att Simrishamsavdelningen inte fick utföra denna nödvändiga kontroll. Istället skulle jag bege mig till Ystad. Ingen skugga över Bilprovningen, ty gossarna i Ystad kunde klart och tydligt förklara allt som Transportstyrelsen inte förmått upplysa mig om!

Härefter kom en vit skylt. Tillsammans med uppmaningen att ännu en gång teckna en ny försäkring. Och eftersom registreringsskyltar har ett visst värde i

Bild: Victory, allvarlig konkurrent till Harley (Foto: Elisabeth Wikenhed)

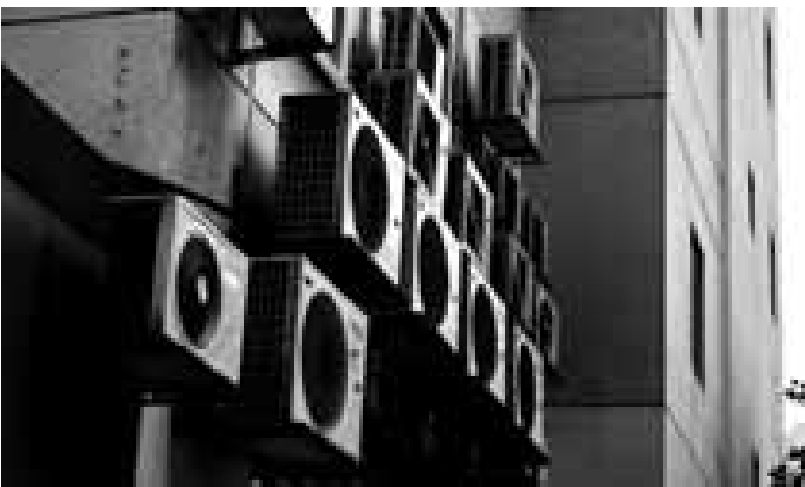

Foto: Fredrik Hellström

RAPPORT FRÅN KUALA LUMPUR

Redaktörn! Av alla ställen här i världen blev jag nyligen skickad till Kuala Lumpur och det kan jag ju inte hålla hemligt, eller hur? Förutom de fenomenala tornen visste jag inte ett skvatt mer om stället än det jag läst i tidningen om "The Obedient wives' club", en nyöppnad malaysisk gren av ett internationellt feministiskt initiativ som går ut på att, som de själva uttrycker det, och notera att jag i det närmaste citerar; om bara landets fruor passade upp på sina män bättre och uppträdde mer som first class prostitutes skulle Malaysia vara ett mer framstående samhälle. Naturligtvis "prime-ade" den storny mig en aning men i stort gick jag in ovetande, som en riktigt äventyrare.

Det visade ganska snart att det inte är tossiga fruntimmer som är det utmärkande för Kuala Lumpur, eller KL, som vi säger. Visserligen tillfredsställ de the obedient wife numero uno, den särskilt underdånige klubbchefen Dr Rohaya Mohammed, mig varje morgon under en hel vecka (med munter läsning i morgontidningens debattspalter, vatrodde)u men märkvärdigare var faktiskt kölden. Det är förbluffande kallt överallt i KL. Utom utomhus förstås, ute är det varmt som i ett smearsle för jämnan. Hur varmt? Rota fram en hårtork, skruva upp den till elva och rikta den i fejsjet på dig själv medans du tillsätter aerosoler från en sprayflaska vatten satt på det dimmigaste läget så får du en vink. 36 grader kan låta härligt när man sitter och huttrar vid långbordet på midsommar men det räcker med några minuters promenad i hettan för att driva denne svensk till vansinnets gräns. Deon släpper direkt.

Till min förvåning blev jag gång på gång påmind även av lokalbefolkningen om hur varmt det är. De säger att det förr var behagliga 30-31 men nu när det går upp till 36 är det bara TOO MUCH. Folk pustar och stånkar, långtar till Nordnorge och köper mer air conditioning. Låt mig citera en lokal bekant: "I know that the relentless burning of relatively cheap fossil fuel that's been going on since the start of the industrial revolution has already sent the parts per million count way north of a sustainable 350 and will eventually propel the climate outta control, BUT I NEED TO COOL DOWN MAN!"

Airconditioning är Malaysias nationalsport. Minsta lädbilstaxi är airconditionad intill fryspunkten och tur är det för man måste sitta en del i dem på motorvägar som går härs och tvärs mellan vad som känns som hundratals luftkonditionerade centrum spridda på en yta som halva Skånes. Bilarna fungerar som små kapslar av kyla mellan dessa öar av lättnad i ett hav av tryckande värme.

Malaysia är en gammal koloni och engelsmännen drog 1957, sägs det. De försvann spårlost av allt att döma. Man ser inga rester av något gammalt imperium. De nya erövrarna syns desto mer. Luis Vitton, Marc Jacobs, Diesel, KFC, The Green Hornet, McDonalds, Jonny Depp och, naturligtvis, IKEA är igång med en massiv invasion av allt att döma och kommersen är det fart på kan jag säga. Jag har inte mått så noga men det känns som att man skulle kunna klämma in Malmös samtliga shoppingcenters i entrén till det nya "Pavilion" som ligger i mitt i stan.

Och biznizen verkar god överlag. Om det är trots eller tack vare att landet är "99,9% corrupt" som mina kamrater påstår, får jag inget riktigt förtydligande på. Och det verkar som det går rätt bra trots att landets fruntimmer inte har vett att passa upp ordentligt på sina män. Eller är det kanske tack vare även där? Alltid lika pålitliga hederliga Goldman Sachs kallar i alla fall Malaysia "överviktigt" och batiksjalproducenterna har offensivt gått över till vattenfri framställning för att blicka den miljöfixerade europeiska marknaden.

Allt går så bra så bra. Bara knark-smugglarna har det svårt. Varje dag läser man i tidningen om folk som skall hängas. För en utbölling känns det lite old school att skicka olyckliga stackare till galgbacken för att de smuglat lite brass. Inne för att det är något gott med det, men några år på vatten och bröd och några piskrapp då och då hade väl räckt.

Näväl, det gamla imperiet syns alltså inte till men det hörs desto mer. Alla snackar engelska hela tiden blandat med de 4-5 andra språk var och en verkar kunna. Det är ingen ovanlig syn att se två slöjprydda tjejer stå och pladdra på där du en vink. 36 grader kan låta härligt när man sitter och huttrar vid långbordet på midsommar men det räcker med några minuters promenad i hettan för att driva denne svensk till vansinnets gräns. Deon släpper direkt.

The Abe

Illustration av Sara Vide Ericson

DEN VAR SÅ VACKER

Jag har dödat ett djur.

En stor vacker rävm kom i min väg. I skymningen vid 21-tiden när jag körde min bil som jag hämtat i Ystad, jag hade varit i Malmö och deklarerat, det var alltså på hemvägen, efter att jag slängt in kuvertet med deklARATIONEN på Skattekontoret skulle jag vara hemma inom några minuter. Då – kommer något stort mörkt i stora språng från åkern till höger om mig. Jag hinner inte bromsa jag hör mig själv svära högt och ser i skräck hur djuret försvinner in under höger framhjul, så dunsen, min kropp rycker häftigt i bilbältet och i backspegeln djuret som voltar runt runt på asfalten. Jag vänder och kliver ut, tänker åh om det är skadat och jag måste slå ihjäl det! Går fram till det och ser en vacker mörkröd rävm ligga aldeles stilla på sidan, den har redan tagit avsked av livet. Den ser kraftfull ut med den långa tjocka svansen, det fint formade huvudet, de lugna öppna svartbruna ögonen, den öppna munnen som blottar vita huggtänder och en liten grå tunga och så de väldiga röda örönen som kröner hjässan.

Jag fryser. Vinkar in en passerande bil och en kvinna stannar för att hjälpa till. Vi flyttar den ännu varma kroppen in mot vägkanten, jag tänker på hur tungt eller lätt djuret är, som en sexmånaders baby kanske, jag hade velat ta djuret som ett barn i famnen, tröstat det för att jag tagit dess liv, – förlåt mig, kära rävm!

Och så ringde vi polisen som man ska göra.

Och jag tog en whisky för att kunna somna.

Men sen – bilden av räven inom mig och dess levande språng i mitt inre. Hans spår hade korsat mitt. Krock! Skräck. Skuld. Det levande varma livet ändrades blixtnabbt. På en sekund, sådan är döden. Han trasslade sig in i mitt underrede och tog plats där. Dagarna efter – latent gråt i bröstet och värande höger axelparti efter säkerhetsbältets ryckning. Jag tog för givet att det var en hanne, men TÄNK om det var en hona, som lämnat sin kull smårävar hungriga och hjälplösa?! Hur kan människor jaga, skjuta djur. Min pappa var bondson och som sådan van att jaga hare och fasan med gevär. Men som trettonåring var det inte så kul att stöta på en död hårig hare hängande i cykelstallet när jag kom hem om kvällen, vämjelse och olust och jag grälade på pappa. En god far lyssnar på sina barn, – ibland, och han slutade upp med att ta livet av vilda djur.

Men vi människor har alltid jagat för vår föda, vi har alltid burit vapen och dödat. Naturen och vi är i ständig strid. Pappa, nu har jag också dödat.

Den var så vacker...

Jag lämnade Berlin med nattåget. Stationen, det stora rymskepplika Hauptbahnhof, vars genomskinlighet jag gillar, speglade natthimlen i sina glasfasader. Tåget rullade ut mellan ändlösa svarta siluetter av hus och skorstenar, raderna av fönster lyste som stjärnor, flådern och oxeln blommade i sommarens prakt. Farväl. Auf

Wiedersehen. Vi ses till hösten, nu tillbaka till hemlandet.

Vad tänker då tyskarna om vårt land? Jag har bara hört positiva saker: – den svenska naturen är underbar, alla är välbeställda och alla har sommarstuga. När jag säger att det också finns fattiga svenskar, går det inte in. Behovet av Bullerby-bilden som idyll och bärare av trygghet är stark, alla vuxna tycks ha vuxit upp med och formats av Astrid Lindgrens värld. Pippi Langstrumpf-sången "Tjolahopp-tjolahaj" används av hejklacker på fotbollsmatcher. 186 tyska skolor heter Astrid Lindgrenskolan. Och alltså är Sverige lika med ett stort Bullerbyn, och alla lär heta Lasse, Olle, Bosse, Lisa osv.

Varför trivs vi konstnärer så bra i Berlin? Tänker på stadens brus av tecken, signaler och budskap, att det gynnar skapandet. Det manar till metaforer. Känslor och tankar ska omvandlas, transponeras till musik och abstraktion. Billiga lokaler och billig mat och öl gör sitt till. Och så det slitna, torftigt lappade i fasaderna, spåren av krigens, av galenskap och diktatur, de syns som rynkor i ett fårat ansikte. Allt får finnas. Det är ingen skam att ha lidit. Inte? Hallå, jag är medveten om att jag generaliserar, vilket man inte ska, minnen ser ut hur fan som helst. Här spelar utseendet ingen roll för sexigheten. Har man ett omtalat intellekt - eller ännu värre - tror sig om att ha ett, så blir det vip-kort till kuddkojan direkt.

Adjektivet "sexig" går däremot inte att kombinera med "ful" och "smart" när det gäller en kvinna. Då skulle himlen trilla ner över oss.

Jag antar att det var rådslan för att inte vara PK som fick Nyheter24 att krydda listan med Elisabet Höglund. Det var ju omtänksamt. Min favoritkandidat och förebild, Lena Melin, fick nöja sig med en bubblarplats. Illa. Personligen tycker jag att hon är Kvinnan hela dagen. Det är de som vägar vägra "piffet" som är sexiga.

Jag vill skriva om en gud, vara pösig som Virtanen, ha Guillous halvhoockeyrippa och Greiders outfit. Och då kräver jag att bli kallad Sexig.

Vår eminenta chefredaktör Lars Yngve har länge bett mig om en ny bylinebild. Varsågod!

På radion hör jag retorikmästaren Victor Müllers ord apropå att Saabs produktion har stoppats igen - "i avvaktn på ett mer stabilt inflöde av komponenter". Troll-snack i Trollhättan! Tjolahopp tjolahaj i Bullerbyn.

Hur länge kan undergången skjutas upp med hjälp av ord?

Men – kulturlivet går inte under, det övervinner allt. I avvaktn på ett mer stabilt inflöde.

Eller vad säger räven?

Gittan Jönsson

SMART OCH FUL OCH ALLDELES, ALLDELES UNDERBAR

Om Göran Greider inte var Göran Greider utan en lagerarbetare från Vingåker så skulle hans uppsyn – om någon överhuvudtaget lade märke till den – klassas som lätt fränstötande.

Nu är Göran Greider Göran Greider. Chefredaktör för Dala-Demokraten, en av Sveriges mest respekterade tryckare, författare och man. Därmed är han per automatik sexig. I alla fall enligt nättidningen Nyheter24 som nyligen publicerad en ranking av Sveriges sexigaste manliga och kvinnliga journalister. Spännande, eller hur? Att rangordna folk efter attraktionskraft är en ständigt aktuell sport. Redan på lågstadiet har jag ett minne av att bara de snyggast tjejnerna fick leka i kuddkojan. Så var liksom regeln. De snyggaste tjejnerna och de stöstat killarna.

Bland de sexiga manliga journalisterna hittar vi namn som Robert Aschberg, Jan Guillou, Fredrik Virtanen och Göran Greider. Inget ont om dessa, de kan sina grejer, men två saker kan vi enas om: 1. De är inte de hetaste fröna i chilifrukten. 2. Gångets självgodheten har en viss tendens att liksom rinna över.

Vilka hittar vi då på den kvinnliga sidan? Jo, Sofi Fahrman, Alexandra Pascalidou, Jenny Östergren och Natalia Kazmierska. Skitduktiga, smarta, superhot babes.

"Det är en ynness att få vakna upp till Jenny Östergrens kvickheter, intelligenta frågor och vackra ansikte varje morgon", berättar Nyheter24 för mig, som vore det en journalfilm från 1948.

Jag konstaterar att 2011 råder ungefär samma regler som i kuddkojan. Fast killarnas förutsättningar har av någon anledning ändrats. Brudarna är fortfarande lika hetta men boyssen ser ut hur fan som helst. Här spelar utseendet ingen roll för sexigheten. Har man ett omtalat intellekt - eller ännu värre - tror sig om att ha ett, så blir det vip-kort till kuddkojan direkt.

Adjektivet "sexig" går däremot inte att kombinera med "ful" och "smart" när det gäller en kvinna. Då skulle himlen trilla ner över oss.

Jag antar att det var rådslan för att inte vara PK som fick Nyheter24 att krydda listan med Elisabet Höglund. Det var ju omtänksamt. Min favoritkandidat och förebild, Lena Melin, fick nöja sig med en bubblarplats. Illa. Personligen tycker jag att hon är Kvinnan hela dagen. Det är de som vägar vägra "piffet" som är sexiga.

Jag vill skriva om en gud, vara pösig som Virtanen, ha Guillous halvhoockeyrippa och Greiders outfit. Och då kräver jag att bli kallad Sexig.

Vår eminenta chefredaktör Lars Yngve har länge bett mig om en ny bylinebild. Varsågod!

Linnea Uddenmyr

PSYKISK SÅRBAR

Jeg er et menneske, der er psykisk sårbar. Det er den der særlige følsomhed som gør, at jeg mærker verdens aftryk under min hud. Engang ville jeg ikke vedkende mig den, men prøvede at være stærk – ikke at føle. Kunne jo se på mine omgivelser at andre kunne være meget mere ligeglade med, hvad der skete uden om dem. I dag har jeg for længst sagt: "Okay, 'Superfølsomhed', det hjælper vist ikke at fornedre dig, tæmme eller forvikle dig. Du må hellere sætte dig her ved mig, så jeg kan passe på dig."

Om man fødes overfølsom, det ved jeg ikke. Man kan sagtens finde årsager i min opvækst, der kan forklare det. Man vil sikkert også kunne finde genetiske kringelkroge, der forklarer det samme.

Jeg er psykisk sårbar om natten. Der sover jeg ikke så meget. Mit sansede redskab er altid åbent og modtagelig. Om dagen er jeg psykisk sårbar. Der er jeg trætt eller tyngt af fysiske smerter. Så er mine sanser ligesom overpåkirkede.

Som barn måtte jeg tvinge mine sanser til at præsterer deres ypperste. Min intelligens blev skarpstleppen af den bydende nødvendighed det var for mig, at overleve. Jeg vidste godt jeg ikke var særlig klog, faktisk temmelig dum, i forhold til de voksne, som han eller anden form for masterplan. Den førte altid deres skridt sikkert hen i en retning, jeg slet ikke anede konturerne af.

Men jeg måtte alligevel gebærde mig i den spændvidde af uvished, meningsløshed og truende farer. Jeg spillede med i et liv, som jeg ikke fattede hvorfor jeg havde fået, men samtidig ikke ville slippe.

Jeg kan huske hvordan jeg kunne sidde om natten krøbet sammen om mine ben, bag den store lænestol. Herfra kunne jeg ikke se min far, men jeg kunne høre hans skridt, hans hænder, vejtrækning. Jeg ønskede inderligt jeg kunne høre hans tanker og dermed kunne spore hans plan for denne nat. Erfaringen havde lært mig at kunne trække vejret helt lydløst. Det er næsten det samme som ikke at trække sit vejr. Og når jeg fik gjort det rigtigt, så ville han ikke opdage jeg sad der bag stolen. Og jeg kunne næsten falde i søvn, for denne nat ville være vel forvaret.

Men hvis jeg ikke havde holdt mit vejr godt nok, ville hans store hænder gribe mig, når han fandt mig. Med de samme store hænder, som jeg kunne elske for hver enkelt lille rille, bandt han mig. Når han valgte at binde mine hænder sammen foran mit ansigt, var det lidt nemmere. Så bad jeg til Gud. "Kære Gud! Lad mig leve! Lad mig leve og jeg lover dig at være en god pige! Hvis jeg lever længe nok vil jeg blive forfatter, når jeg bliver stor!"

Andre gange bandt han mig sammen med et andet menneske. Til tider ku vi ligge der og se ind i hinandens blikke, når vi blev voldtaget. Skrige kunne vi ikke. Men vi havde en slags sang som vi sang inde i hinandens øjne. Måske var det en af de gange, jeg blev psykisk sårbar? Måske var jeg det allerede længe før. Men jeg har aldrig siden kendt så smuk og så sørgelig en sang som den.

Det kan også være det først var meget senere, at jeg blev psykisk sårbar. Måske den gang hvor jeg forstod, at heller ikke de kvinder som han tog med i hans lege, ville se mig. Hende der

bare lo og lo, mens hun lå nøgen på hans seng og jeg stod ved siden af og ikke vidste hvordan jeg kunne komme væk fra min egen nøgne krop.

Jeg kunne heller ikke komme væk fra min mors nøgne krop, men skulle se på den mens han bemægtigede sig den, tvang den under hans. Hans store hænder som ofte lå om min hals, lå nu om hendes.

På et tidspunkt holdt jeg op med at mærke min overfølsomhed. Jeg havde knægtet den for en tid, for den stod i vejen, som et par store mudrede træsko i entreen. Derfor mærkede jeg heller ikke rigtigt noget dengang, da min far betalte for at få mig med. Han havde været rejst langt væk, men var kommet tilbage med fine gaver, som han ødselt satte på spisebordet foran min mor.

Ting som vi ikke havde råd til, nu hvor vi boede alene. Jeg kostede en radio. Men "Superfølsomhed" kom igen da jeg var omkring tolv. Denne gang som vrede og en nægtelse af, at ligge i hans seng længere. Vreden vendtes hurtigt indad, selvom jeg nu var fysisk fri. Så da jeg var seksten, opgav jeg for første gang, at være i en verden, der var alt for hård for mig. Da de havde pumpet medicinen ud af mig, placerede de mig på en voksen psykiatrisk afdeling, hvor en gammel kvinde stod og skreg på sin mor. Psykologen konkluderede efter een samtale, at jeg var overforkølet. Ikke at forveksle med overfølsom!

En måned senere, havde jeg mit andet forløb ud af denne verden. Så græd min mor, og jeg blev anbragt uden for hjemmet.

To år efter klamrede jeg mig til en ung mand, som fortsatte hvor min far havde sluppet. Friheden var blot en tom skal som jeg ikke anede hvad skulle fyldes ud med. Så hellere et liv med flere voldtægter. Jeg husker ikke så meget fra den tid, årene gik, og jeg knækkede lidt mere dag for dag. Til jeg til sidst knak for alvor; enten måtte jeg dø – ellers måtte han.

Friheden spillede med igen og vandt!. Jeg gav min kunstner inden i frit lejde, men samtidig gav jeg også bunkevis af mænd frit lejde, til min krop. Jeg troede oprigtigt, at hvis ikke jeg kunne mærke de mænd, var jeg ikke psykisk sårbar.

Da det blev for tomt, og ingen mænd kunne opholde mig, begyndte jeg at tage penge fra mændene. Også det virkede for en tid. Tomheden forsvandt, Overfølsomhed eksisterede ikke de år – eller kun i så korte glimt, at jeg kunne drikke det væk.

Til sidst kunne jeg ikke rejse mig op længere, men skvattede rundt i en fornægtelse større end nogen fantasi jeg nogensinde før havde flygtet ind i.

Jeg snublede over min egne voldsfantasier og var så tæt på at trykke dem af på en tilfældig mand, som blot kom

til at cykle ved siden af mig.

Med skrækken pustende mig i ryggen, for at vågne op som et menneske jeg ikke kunne se i øjnene, tvang jeg mig selv til at skifte spor, vende 180 grader, lægge livet om, stoppe op, tage mig selv alvorligt.

Endelig begyndte jeg at forstå, at for at få en rigtig frihed, måtte jeg ind til mig selv, for at acceptere mig som den jeg var.

Jeg ved som sagt ikke hvad der præcist gjorde mig psykisk sårbar. Men jeg ved hvornår jeg er det. Som for eksempel lige nu, hvor du læser mine ord.

For måske ser du mig ikke? Jeg bliver bange for, om du mest ser en stakkel, et offer, en der skal beskyttes mod den farlige verden, som en, der ikke kan selv.

Jeg længtes også ved tanken om, at du ikke løfter blikket og ser hen bag ved mig, fordi eller ved siden af mig, mod nogle af de andre psykisk sårbare. Eller hen mod din nabo eller din elskede og ser, om det også er et psykisk sårbart menneske. Vi er mange, der er psykisk sårbare. Sikker af mange forskellige grunde.

Jeg ønsker sådan, at vi kan være hver og især, med den særlige plads vi har brug for. Til for eksempel at lave kunst, vise farver og skikkelser, der elers er usynligt. Eller til at skabe politik med nuancer, der ellers ikke eksisterer.

Jeg håber bare vi kan løfte blikkene og se, at nok er verden til tider brutal. Men den kan også være helende og favnende – hvis vi vil det. Hvis vi vil være helende og favnende overfor hinanden.

Det er ikke nok at passe på dig selv, I må også passe på hinanden.

Odiile Poulsen

Jan Sigurd

Woody Allen – jazzmannen

Woody Allen var en gång gäst hos Dick Cavett, som ställde frågan:

"Du började spela jazz som ung. Varför?"

"Det föll sig naturligt. Min mor var svart och min far vit, och vice versa."

För att ta reda på hur det kunde låta for jag till Hamburg. Deutsches Schauspielhaus ligger mitt emot järnvägsstationen och rymmer 500 personer. Klockan åtta steg Woody in på scen. Applåderna steg. Där var han, den slanke mannen med bylsiga manchesterbyxor, med uppkavlade ärmor, rufsigt grått hår och det bleka ansiktet med de svarta brillorna.

"God afton. Vi ska bjuda på en kväll med genuin New Orleans-jazz. Vi tycker om att spela för oss själva och blir alltid lika överraskade av att någon annan vill lyssna."

Woody spelar med slutna ögon. Och han börjar varje ny låt utan mellan-snack och utan att invänta applåderna. Kanske är det för att markera att det är en "privat stund".

Woody har även i filmsammanhang svårt för det som har med premiärer och röda mattor att göra. Han "vill bara jobba", inte bli grade-rad och vägd, inte vara med i något celebritets-skådespel.

"Det är en livshållning och håller dig borta från trubbel. Om du arbetar distraheras du. Det avhåller dig från att tänka för mycket på dig själv, hur dålig du är, eller bra. Det gör en ödmjuk."

Han vet naturligtvis hur oberäknelig allmänheten kan vara. Steget från hylad ikon till moraliskt ifrågasatt kan vara ögonblickligt. Han litar inte på andras omdömen utan följer – likt husguden Rilke – en egen kompass.

"Jag bryr mig inte om det omedelbara mottagandet. För mig är jag redan igång med en ny film innan de tidigare ens haft premiär". Samma beteende. Inte bryr han sig om reaktionerna, mitt i applåderna är han redan igång med nästa låt.

Jag kommer att tänka på scenen i dokumentären *Wild man blues* då en entusiastisk arrangör räcker blommor till Woody efter en konsert. Oförmögen att hantera gåvan slänger han blommorna ifrån sig. Enligt hans psykologi innebär mottagandet av beröm att man är publikens gisslan och förlorar sin integritet. Filmen *Zelig* ägnas riskerna med att påverkas av andra. Man förlorar sin kärna. Vilket

också händer Woodys filmregissör i Deconstructing Harry – han blir suddig.

I *Manhattan* tycks han ändå vilja hantera denna oförmåga att ta emot. Woody får ett munspel av sin unga flickvän. Han förmår inte se gåvan som uttryck för tillgivenhet, utan slarvar bort hennes kärlek. Först i finalen hittar han munspelet och förstår sin försummelse och jagar ifatt Muriel Hemingway, på väg till flyget; en ganska annorlunda biljakt, till fots.

Det är ingen slump att gåvan är ett munspel. Kärleken till musikinstrument är djupt rotad hos Woody – i hans fall klarinetten. Den har blivit hans *Violon d’Ingres*. Och som amatör kanske han inte anser sig värd den uppskattning som bifall och biljettpris antyder. Han tycks med sitt bakvända sätt vilja sänka anspråken. Besynnerligt nog blir effekten tvärtom. Klarinetten blir hans Greta Garbo-glasögon. En mask att gömma sig bakom. Eller kanske snarare att känna sig befriad bakom.

Efter några låtar släpper taget och tonslingorna flätas till en mjuk matta som gjord för att levitera in i andra sfärer. New Orleansmusiken blir ett slags meditation. Lika bra att själv sluta ögonen en stund och drömma. Låta musiken uppväcka det kollektiva minnet av forna tider.

Woodys jazzintresse väcktes under den gyllene swingeran, med Benny Goodman, Artie Shaw och Tommy Dorsey som ledstjärnor. I femtonårsåldern slog så bilxten ner i form av en skiva med Sidney Bechet. Han köpte sopransax och försökte härma de stora. Med hårt arbete lärde han sig grunderna och bytte till klarinet. Men steget till orkesterstraden ägde rum under en svår förlösning. Woody hade under en ståupp-turné kommit till en komikerklubb i San Fransisco. När Woody var färdig brukade han slinka in på jazzklubben runt hörnet. Trombonisten Turk Murphy spelade och Woody njöt. Efter några kvällar frågade Turk om han ville sitta in med bandet. Woody kunde inte uppståda mod nog att jamma med dessa storheter men Turk fortsatte att tjata och till slut steg Woody upp på tiljan med klarinetten i hand.

Året var 1970. Den lundensiske trombonisten Fredrik John var i tjuoårsåldern och hade tagit sig till New Orleans. Woody var 34 år och de hade gemensamma musikervänner. I ståupp-kretsar var Woody ett hett namn och nu börjat göra film. Men knappt någon visste att han spelade. Hans största önskan var att få spela med sina jazzhjältar. En jamsession arrangerades med äldre svarta musiker på legendariska Preservation Hall. Fredrik och Woody var de enda vita. Fredrik har ordet:

"Woody var väldigt nervös. Satt tyst och såg skygg ut med blicken och klarinetten riktad mot golvet. Kid Thomas – en svart trumpetare – retade sig på Woody. 'That's not the way to play. Up, up, up!' Han försökte få Woody att rikta klarinetten utåt, mot publiken. För varje låt höjde Woody klarinetten några centimeter."

Och nu sitter Woody framför mig med klarinetten riktad rakt mot publiken, och med sin orkester runt sig som en gällt gungande oceanångare på väg genom natten.

Foto: Jan Sigurd

I inledningen till filmen Manhattan ligger Woodys alter-ego Isaac på soffan och hittar på förordet till en bok om sin älsklingsstad New York och om vad som gör livet värt att leva: På åttonde plats kommer Louis Armstrongs inspelning av "Potato head blues."

Det är med denna programförklaring som Woody nu 75 år gammal reser runt och predikar Louis Armstrongs heliga testament. Och vi är många som lämnar bönehuset denna kväll uppfyllda av budskapet. I Woodys värld är jazzen soundtrack och biografen drömmarnas hus. Det har varit en stunds efemär förströelse i en i övrigt kaotisk värld. Musiken har frusit tiden för ett ögonblick, fått oss att glömma och förtränga förgängelsen.

Woody Allens filmer kommer säkert igen att leva länge men knappast hans musik. Jag tror dock inte han bryr sig, för, som han brukar säga ...

"Jag är inte intresserad av att leva vidare i människors hjärtan – utan i min egen lägenhet."

Jan Sigurd

Kajsa Grytt

Att ha eller att göra

Mil efter mil med bara skog och lagerlokaler. Bob Dylans och The Bands Basement Tapes i bilstereon och vänner på varje stol i bussen. Vi rinner ner för backen som är infarten till Sundsvall. Flaggor med företagsloggor i blågult och rödgrönt vajar utmed vägen.

Vi diskuterar ätande. Någon säger att det är bättre att stanna inne i en stad och äta en att ta en sunkig vägkrog. Det blir Max i Sundsvall. Vi är på väg hem från Norrlandturné. Ett tråkigt Örn-sköldsvik och underbart Umeå. Det är skönt att det är i den ordningen. Att den fantastiska spelningen kom sist. Det är den som känns i kroppen nu, men jag är glad efter den första också. Det jag gör nu på scenen känns aldrig dåligt, men Kisa, Gamba och Jari tycker Önsköldsvikspelningen är sådär. Lite tunt med folk, tydligen som vanligt på det här stället, The Merry Can. Fula grå väggar med bilder av Marilyn Monroe och Elvis. Någon liten John Fogarty på en kortvägg och ett Aerosmith finns det nog också. Det känns som ett ställe att få stryk på. Killen som har det pratar Amerikanska och har hästsvans.

Han säger "Is everything ok" ungefär 50 gånger under kvällen. Den lilla skålen med råkost som försöker vara det "grönsaksdjp" som står i vår raider, har ett moln av bananflugor runt sig. Den största delen av publiken står framför scenen, där det var mörkt men lite långre bort i baren skiner lampor och jag ser under spelningen att det går att föra ett ganska lågmäld samtal medan vi spelar. Underligt.

Jag levererar. Det är ändå härligt att spela. Låtarna från "En kvinna under påverkan" äger inte en död sekund. Det är energi hela tiden. Även i de som är lite lugnare. Det är Jari som komprimerat dem i sin produktion. Han är som en levande kompressor. Det märks verkligen live vilket fint arbete han gjort. Jag älskar att vara i det. Gråa väggar, hästsvans och bananflugor kan inte förstöra det för mig på fredagskvällen, men tydligen för de andra. Fabian, är med och spelar också. Det är min son. Han är 16 år och vikarierar för den tredje gitarristen Victor Hvidfeldt när gaget är för lågt. Vi har en praktiskt med oss, en sextonåring som får möjlighet att spela med vuxna, fantastiska musiker och som vågar ta plats på scenen och dansa. Han är fin och jag är stolt. Sent, efter spelning- en packar vi ihop och går på de breda sommarnattslusa industriområdesgatorna till hotellet där Jari har dj-fest på sitt rum med dator och spotify. Vi får en

låt var. En överaskande PJ Harvey till mig. Hon sjunger högt och skört. Daniel Gamba som spelar trummor får JJ Cales "They call me the breeze" och vad min bas-Kisa får minns jag inte. Han ligger i fönsterkarmen, blåser rök ut genom den smala springan och säger "han jazzar", med halvslutna ögon. "han jazzar". Fabian har gått före hem till hotellet och frågar oss om vi tror att det var farligt. "Jari säger att smockan hänger i luften överallt i Norrland". "Ha mitt nummer framme, jag springer direkt. Det är bara några hundra meter, det är absolut ingen fara. Ingen slår en ensam 16 åring" säger Kisa och Fabian traskar iväg i natten. Jag märker på honom att han inte vill bli mammad. Han kallar mig Kajsa och i Ö-vik har han eget rum.

Vi sover länge på lördagmorgonen eftersom resan till Umeå är kort. Grejerna står packade på scenen

”Det är en dåsig stämning mellan oss. Lite avstängd. Det var länge sen jag turnerade med band men jag känner igen den.”

bara att hämta och vi arbetar metodiskt. Jag måste lära Fabian lite turnekoder. När det är "bäradags" sätter man sig inte och äter macka.

Umeå är en helt annan plats och Scharinska Villan som vi spelar i är ett ställe med känsla. Det ligger på en grön plats i Umeå och är ett stort rosa hus från sekelskiftet som har varit spelställe sen 80-talet. Konsertrummet har perfekta proportioner men är lite mindre så att det lätt känns fullt. Väggarna har vackert kakel med moriska mönster och golvet är av olackerad, nedsliten parkett. I fil med detta rum utanför en dörr på bortre kortändan finns ett vit vackert bar med veranda, sen en mörkare restaurang. Utanför har man öppnat en Tikki-bar, med bambu och Thaitema.

Man sitter i trädgården på låga plastfotöljer i solen. Scharinska är ett mycket fint ställe.

Det är en dåsig stämning mellan oss. Lite avstängd. Det var länge sen jag turnerade med band men jag känner igen den. Det är det där med att man är så tätt med varann och beroende av den andres välmående. Man går inte på varann, håller koll på vad som behöver göras men skaffar sig små stunder ifred. Jaris förstärkare är trasig. Umeå-killarna som tar emot oss involveras i att leta reda på exakt en sån som Jari har. En gammal Fender Twin vilket är en vanlig, oerhört bra, klassisk gitarrförstärkare. Timmarna går. Vi kollar lite ljud på andra instrument så länge, men ingen panik utbryter. Jari ratar ett antal förslag på skitgrejer och Umeå-killarna förstär att det måste fram en stärkare av klass, annars blir det ingen Jari

på scen. Vi andra tjarar inte på honom. Det är hans beslut. Turnekoder. Respekt för varandras villkor. Dåsigt vän- tan, lugn. Det kommer att lösa sig. Vi vet det allihop. I skov höjs energin av små problemlösar-försök när någon kläcker en idé och olika förstärkare som presenteras provas i otaliga kopplingar och kombinationer av högtalare/ förstärkare, men efter varje misslyckande åker hela vår grupp tillbaka in i en tyst väntan. Här vill jag presentera Martin Stensö, vår tillfälliga ljudtekniker som visar ett värdigt lugn och inte heller han pressar Jari. Tillslut, efter två timmar får vi beskedet att en förstärka-

ter att tjäna pengar för att köpa sig ett stort hus vid Umeåälvens strand. Jag säger att jag alltid köpt mig tid när jag har haft pengar, och resor. Vi pratar om hur knapert den börjar bli för oss. Jari som jobbar med skivproduktion och alltid har en royaltysats på sina produktioner, det betyder att man tjänar utifrån försäljning, har sämre och sämre ekonomi när skivor, som nu, säljer i så oerhört små mängder. Han är också en sån konstnär som absolut inte kan göra något mot sin egen lust. Det är alls inte bara smala arbeten han ägnar sig åt utan det senaste året är Sahara Hot-nights och Eldkvarn hans uppdragsgivare, men det är ändå så. Det är så skralt. Vi sitter i skräddarställning mitt emot varandra på ponton-piren i Umeåälven och pratar om att vi båda fått avslag på våra ansökningar om arbetsstipendium från konstnärsnämnden och vi är förvånade. Både Jari och jag har verkligen presterat i år. Vi har presterat kvalitét, men vi tjänar inga pengar, vi säljer inte mycket skivor. Jag är lycklig och har mycket kreativ energi för att fortsätta leverera och kanske ändå tillslut nå en lite större publik men Jari verkar längta efter något annat. "På Sri Lanka kan man leva i ett år på 40 000 kr. Jag vill vara där i värmen, göra musik och leva så billigt som möjligt."

När vi sitter där kommer en familj promenerandes ut på piren. Det ligger stora, snabba båtar förtöjda vid den. Jag har inte ens lagt märke till de stora spetsiga och vita maskinerna.

"Den här ska jag ha", säger kvinnan som ser ut att vara mamman, och de pratar om sina drömbåtar. Vi reser oss och går in mot land.

"Det kanske handlar om en skillnaden mellan att 'ha' eller att 'göra'. Vad man ser som sina önskningsar och vad man längtar efter." "Jag längtar inte efter någon ägodel. Kanske nån klänning eller något sånt men då köper jag den."

"Nåt armband kanske", säger Jari. Ja. Det handlar nog om att "göra" eller att "ha". Vi vill göra.

Kajsa Grytt

Vi har både svårt att förstå begreppet förmögenhet. Det där att sträva ef-

Eva Gabrielsson

Björn Elmbrants artikel om Spanien i Dagens Arena 25 maj fick mig att haja till:

"Det intressanta med den senaste veckans utveckling i Spanien är de ungas revolt. De kallar sig "de upprörda". Via Facebook och Twitter har de välorganiserat och fredligt okuperat torgen i de flesta stora spanska städer. Där har man kunnat se arbetslösa med plakat som "Spanien är ingen affär. Vi är inga slavar". Andra har sagt: "Vi vill ha riktig demokrati. Inte bara frihet för bankerna". <http://dagensarena.se/ledare/ungt-spanskt-uppror/> "de upprörda"? Det lät väldigt bekant. Det påminde om titeln på en oansenlig pamflett på 30 sidor, som kom ut i februari 2011 i Spanien och sålde 200 000 ex på sex veckor. Jag menar Stéphane Hessels bok "Indignez-vous", först utgiven i Frankrike hösten 2010 av ett miniförlag i ett vindskontor. I mars 2011 hade 1,5 miljoner fransmän köpt den, utan annan marknadsföring än varandras entusiasm.

Denna våg av läsare ska nog ses som en politisk tsunami. De tycks dela Stéphane Hessels ilska mot den internationella finansmarknadens diktatur och dess fokus på vinst och individuell framgång, och känner igen hur trycket kuschar politiska och ekonomiska ledare till acceptans, och driver dem som medborgare in i passivitet, likgiltighet och utanförskap.

Systemet skapar också förödande gap mellan fattiga och rika, både inom länder och mellan länder, menar Hessel, gap som ständigt ökar och hotar alla. Lika förödande är att denna nya marknadsvärld bara erbjuder den unga generationen en framtid som konsumenter, och en påtvingad konkurrens där alla tävlar mot alla, kombinerad med förakt för svaga och för kultur. Förakt för dem och det som inte är lönsamt.

Hessel uppmanar därför unga att hitta egna motiv i sina liv för att bli upprörda, indignerade över allt detta och fortsätta vara upprörda så länge det behövs.

Han berättar att han själv vet vad det handlar om. Det var den sortens djupa indignation som han kände 1941, och som fick honom att ansluta sig till fran-

ska motståndsrörelsen. Trots att han togs till fånga 1944, torterades och sattes i koncentrationsläger i Tyskland överlevde han och fortsatte sitt liv som diplomat, bland annat som en av dem som 1948 formulerade FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna.

Hessel menar att dagens ekonomi inte är hållbar, då den hotar fred och demokrati, vilket redan visats av finanskriser, statsskulder och bankkrascher på bekostnad av välbästand och vanliga medborgares behov. Systemet ska därför motarbetas, diskuteras och förändras.

Stéphane Hessels bok nådde tydligen folk. De läste. De var redan upprörda. Med trovärdigheten hos en 93-årig motståndsmän som moralisk uppbackning har de börjat agera, tänka och ifrågasätta det som inte fungerar i samhället.

Det är det som pågår på Spaniens torg nu. Den 15 maj stannade ett hundratal personer på Puerta del Sol i Madrid och de växte till tusentals. Ingen av dem går hem. De driver öppna debatter 24 timmar om dygnet för att komma fram till vad som måste göras för att situationen i Spanien ska förändras. Någon måste ju ha en lösning, då politikerna inte haft det hittills, anser de; "de upprörda".

Stéphane Hessels spanske förlägg-

”Denna våg av läsare ska nog ses som en politisk tsunami. De tycks dela Stéphane Hessels ilska mot den internationella finansmarknadens diktatur och dess fokus på vinst och individuell framgång...”

gare råkar för övrigt vara samma som min. Jag fick veta att Hessel under lanseringen i Barcelona i våras bara hade ett önskemål; att se tavlan Guernica på Picassomuséet. Alla trodde det var en vanlig turistönskan, men inte då. Väl

Illustration av Tanja Metelitsa

på muséet sade Hessel varför. Han ville se tavlan för andra gången i sitt liv och avslöjade att han var närvarande tillsammans med Picasso den allra första gången då Guernica premiärvisades som den span-

lös anti-krigssymbol.

Denna vår har Stéphane Hessel skrivit en uppföljare med Gilles Vanderpooten. Lämpligt nog har den titeln Engagez vous! – engagera er. Där diskuterar Hessel hur människor konkret kan aktivera sig i politik, för miljön och – som alltid – se till att bli så upprörd att man börjar göra motstånd. Men utan att ta till våld.

Eva Gabrielsson

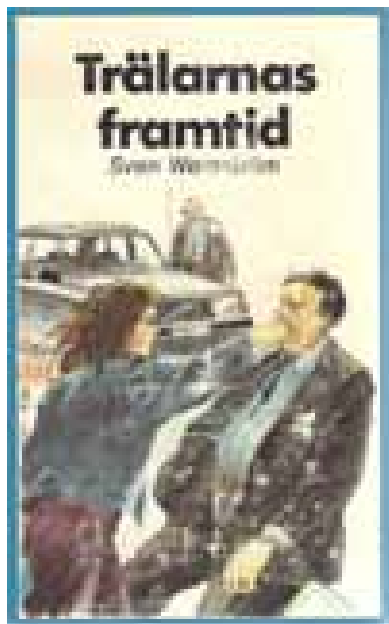
ska republikanska regeringens bidrag på världsutställningen i Paris 1937. Och Hessel berättade om Picassos indignation över Francos och nazisternas överväld, en förtvivlans upprördhet som drev honom att måla dessa förvridna figurer i de sönderbombade spillrorna av sina liv så starkt, att Guernica blev en tid-

Kalle Lind

Proggiga barnböcker: Historien måste ständigt skrivas om!

2010 utkom Kalle Lind med ”Proggiga barnböcker” (Roos & Tegnér), en personlig, komisk och bitvis elak redogörelse av 1970-talets vänsterlitteratur för barn. Som den envetne samlare han är, har Kalle Lind förstås hittat betydligt fler tidstypiska böcker än vad som rymdes i den där boken. I vanlig ordning, när det handlar om djupdykningar i populärkulturella fenomen, kommer då Nya Upplagan väl till pass.

Sven Wernströms "Trälarna"-serie (1974–81) var ett synnerligen ambitiöst projekt: sammanlagt åtta novellsamlingar om egendomslösa Norrköpingsbor från 1000-talet till 1979. Ambitionen gav utdelning i form av prestigefyllda barnbokspriser och massupplagor. Wernström brydde sig säkert mindre om prestige och mer om möjligheten att lära en stor ung publik vikten av lite hederlig klasskamp.

Inspirerad av Vilhelm Mobergs avslutade "Min svenska historia"-projekt tog den övertygade socialisten Sven Wenström tag i idén att "skriva om historien, vända upp och ner på den, beskriva gångna tidens Sverige ur de fattigas synpunkt".

Det är i alla bemärkelser en folklig historia. Wernströms förtjusning över att få vädra ut herremansparfymerna och släppa in historiens kroppsdor-rer är påtaglig. 1600-talets Lasse tor-ker sig "ren i röven" med en "rövpinne". 1400-talets knektar sjunger "med hög bondhustrun skåda en knektkarl får / då lossar hon huckle och kläder / för bondkonor vet nog vart vinden går / när herrarnas män släpper väder".

Och i boksvitens kanske mest hägkomna scen – inte minst från den danska animerade teveversionen (SVT 1980) – utför de tvångskristnade Ylva och Ingvar en hemlig hednisk fruktbarhetsrit innefattande en enebuske, en grop, två ägg och tre rejäla samlag: "När Ingvars säd ville komma skilde de sina kroppar, så att han kunde låta den spruta ner i gropan på marken".

Intressant att notera är att varken den folkliga visan eller den folkliga rit-ten är historiskt belagda. Tvärtom har Wernström hittat på dem själv, allt enligt förebilden Mobergs devis: "Skön-litterär historieskrivning skildrar inte vad som har hänt utan vad som kunde ha hänt".

De folkliga skildringarna av de folkliga nöjena älskog, flatulens och tarmtömning ger böckerna färg. Wernströms tanke är förstås inte i första hand att påvisa att folk pysslade med sånt även förr i tiden; huvudsyftet med "Trälarna" är att levandegöra överklassens förtryck och underklassens kamp för överlevnad och människovärde. Där ser författaren inga skäl att hyckla. Tvärtom är ett av Wernströms favoritor "klarspråk", vilket den raljante skulle säga är liktydigt med "Wernströms åsikt".

De tidiga böckerna i "Trälarna"-serien är odiskutabelt gripande, om man nu inte är empatilös och/eller nyliberal. Trälkvinnan Sutta insjuknar och kan inte längre bidra med arbete, varpå husbonden låter dräpa henne. Hennes son Halte börjar därför titta snett på husbonden, som beslutar att sälja honom. När ingen vill köpa honom, passar husbonden istället på att hänga honom som ett blottoffer till gudarna och framstår därför som en synnerligen god karl. Berättelsens slutord är skrivna med nävarna hårt knutna i vredesmod (bildligt talat, det är förstås i praktiken omöjligt): "Halte hängde länge i eken. Var femte människa som såg honom ogillade synen. Ty var femte människa i landet var den gången själv träl."

Det är berättelser om armod och orättvisor, förtryck, våldtäkter och änglamakerskor, fogdars sadism och adelsmäns orättfärdighet, människors kamp mot löss och för rättvisa. Författarens närvaro i berättelserna kan irritera, om man nu inte råkar gilla att få poänger nerkörda i halsen, men det vägs upp av att historiernas människor känns levande och situationerna genuina.

När böckerna så småningom kommer in på nittonhundratalet – särskilt i den sista delen, "Trälarnas framtid" – börjar man dock känna tvekan. Plögligt är det inte längre så spännande. Okej för att historien inte längre kan handla om hängda trälpojkar och spermagropar – men måste de handla om en ung kvinna som inser att socialdemokratin svikit idealen och därför organiserar sig i Folk rörelsen mot kärnkraft? Måste de tyngas ner av jättelika bittra textsjök till synes saxade ur tidningen Proletären? Och framför allt – måste varendas sympatisk person i berättelserna vara organiserad kommunist?

"Trälarnas framtid" är en förgrämd bok, som trots att den är utgiven 1981 pratar nostalgiskt om sjuttio-talets kamplust och uttrycker sin förtvivlan över att den försvunnit. Författarens slutsats tycks vara att

ingenting blivit bättre och att trälarna är lika maktlösa som nånsin.

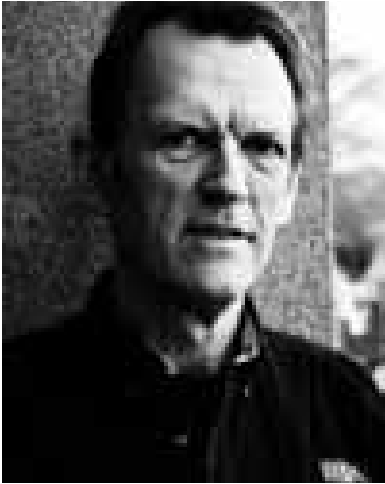
Det är en besynnerlig konklusion, särskilt om man betänker boksvitens hela historiska perspektiv. För oaktat att den där revolutionen som Wernström var med och planerade för ställdes in – det måste väl ändå ha varit bättre att leva i Sverige på 1970-talet än på 1000-talet? Även för en proletär? Historien visar väl ändå inte att det konstant har blivit sämre och sämre? Vill vi tillbaka till rövpinnarna?

"Trälarnas framtid" känns som ett så futtigt slut på en mäktigt svindlande resa genom århundradena. Låt vara att nutiden inte är nån perfekt konstruktion – betänk att mänskligheten just nu befinner sig längre fram i tiden än nånsin tidigare och bli sen bitter – men jag kommer ändå inte ifrån känslan av antiklimax.

Och nej, det är inte bara mänsklighetens och kapitalismens fel utan också Wernströms.

Kalle Lind

Thomas Millroth

Svårläst svårhört & svårt att glömma

Nej, jag har ingen läsplatta.

Jag har provat. Det var enkelt, finurligt, praktiskt.

Fin uppfinning. Men den kan då inte ersätta allt.

På 1970-talet kom syntar in i musikens akustiska, analoga värld.

Fantastiska möjligheter!

Många spådde att till exempel orkestrarnas stråkektioner skulle dö ut. Det skulle bli billigare att göra musik. Vilka möjligheter för symfoniorkestrarna. En handfull musiker skulle kunna fixa de allra största och mest krävande orkestreringar.

Samma visa hördes, då CD-skivorna kom. Hur många var det inte som sålde alla sina LP-skivor. Och idag konsumeras återigen allt fler vinylskivor.

Det visade sig att varken syntetiska instrument eller digitalt skapade plastskivor kunde erövra hela verkligheten.

Den är nämligen alltid underbarare än utopierna.

Läsplattorna är lika lockande som CD-skivorna en gång var. Eller nerladdning av musik. Men det rör ju bara en liten del av kulturverkligheten och vardagen.

Vi är många som kan dra fram någon bok ur hyllorna, där vi stuckit in en urriven artikel eller gjort litet anteckningar i blyerts i marginalen: "Oj! Måste jag tänka på! Observera!" Eller vad där nu står. Ett understruket ord, som sedan följt mig.

Läsplattan är klinisk och praktisk. Som gjord för pendeltåg och flygresor. Enklare att ha med sig i sängen än en dator.

Glöm de heltäckande pretentionerna för nymodigheterna, tänker jag och improviserar en liten hög av den verklighet som läsplattor sägs vilja ta över. Böcker alltså. Böcker som verkligen vill vara böcker och inte något annat.

Överst ligger förstäs akademiledamoten Lotta Lotass senaste "bok", "Fjärskrift". En liten igenklistrad brun kartong med en femtio meter lång utskrift hoprullad på en spole. Ett gammaldags telexmeddelande. Texten smattrar på. Ett långt meddelande utan interpunktion, som låter som en beskrivning av en katastrofal situation och ett utdraget rop på hjälp. En registrering av en omedelbar undergång. Lotass text verkar ha färdats långa tider och över ödsliga landskap av is och snö. Nödrotet verkar komma från en expedition någonstans.

Här stiger de förtätade orden fram, då jag långsamt rullar upp den långa textremsan:

"...se ridån höja sig över diset töcken skriet alla orden fraser hör det stilla hör det alla ord som säger färdas säger skildrar dimman misten frosten isens spegling se de stilla orden säger färdas sänder strimmor längder se en väg lagd över vattnets yta syns som stråk av putsning syns i åldrat mörknat svartnat silver en väg som ett band av glans spänt in mot ett avlagset ljus ett fjärran stilla skymmel som nu fäster vid vår tunga sträva stäv som bryter isen dröjer fjärran där en silvrig frostnad dimma döljer randen..."

Det är en kultur i kvav, ett grundskott mot överdrivna förhoppningar på den tekniska civilisationens möjligheter. Texten låter som ett svar på den innovativa framstegstro ur vilken också läsplattan skapats.

Lotass språkliga spel är en hisnande upplevelse, där hennes nyskapelser går hand i hand med "bokens" utformning. Den gör mig till deltagare och mottagare på samma gång. Texten stiger fram konkret ur remsan, rulllen, pappboxen: "fragment som bildar köldbundna brutna delade mosaiker..."

Det är något märkligt med denna antitekniska eller kanske antikverat tekniska lösning på en litterär gestaltning. Jag gillar, när gränsen mellan litteratur och bildkonst överskrids.

Vad är det som säger att Lotass "Fjärskrift" inte skulle ses som en konstnärsgjord bok? Och vad skulle det vara för poäng med det i så fall? Själva texten finns också som en film, förresten. Att fråga om "Fjärskrift" är bok eller film eller konstnärligt objekt blir helt meningslöst. En läsplatta däremot är alltid en läsplatta!

Johan Furåker är en Malmökonstnär, som under senare år försett oss med märkliga rapporter om en patologisk turist från förra sekelskiftet, Albert Dadas. I en rad märkligt exakta målningar har han skildrat både Dadas vekt drömska drag och de många platser han tvångsmässigt skulle ha besökt. Det har blivit en rapport om en personlig katastrof och tvångsmässig drift. Den upplevelsen går inte heller att skilja från rummet den visas i.

Nu har Furåker gjort en bok på samma vis. Konstnärer ger ju då och då ut kataloger. Ofta går de att ersätta med hemsidor och vackra digitala bilder.

Men inte här. Furåker har gjort ett gammaldags samlaralbum. Om ni kommer ihåg de där enkla häftena med färdiga tomma rutor, där det stod vilka bilder man skulle klistra in var. Alltså, här kommer ett par buntar klisterbilder och en vacker vit katalog. Redan på omslaget är en rektangel markerad: fig. 1, "The Pathological Tourist, Albert Dadas, 2008".

Med ens blir Furåkers fantastiska patologiska gestaltad Dadas något mer än drömskt hypnotiska målningar. Jag deltar i hans samlarmaniska turistiska resor genom att själv maniskt samla på alla dessa klisterbilder.

Det är genialt. Men är det konst? Är det litteratur? Naturligtvis skiter jag i vilket och konstaterar hur omöjligt det är att översätta denna "bok" till någon annan teknik.

Precis som med Lotass blir jag delaktig och aktiv, då jag håller boken i handen och börjar montera in samlarbilderna från Dadas olika resor.

Mer än så behöver boken inte avvika från traditionella format för att en läsplatta inte ska vara ett giltigt alternativ.

Det kan vara krångligt att läsa och lätt ändå. Vem säger emot mig att läsmotståndet hänger ihop med typografin och det litterära upplägget i Leif Holmstrands "Whore"? På 176 opaginerade sidor, om jag räknat rätt, läser jag ordet *whore*. Hora. Om och om igen. Endast det. Syns litet tjtligt efter ett tag. Jag bläddrar, väger den vita boken i handen, öppnar och slår ihop. Vet inte riktigt vad jag ska ta mig till med den. Och det beror på att det är en bunden bok. Hade det varit på en skärm hade jag nog bara scrollat några gånger och upptäckt samma ord igen och igen. Än sen då?! Klicka till nästa...Nu börjar i stället associationerna snurra. Känslan av vitbok, anklagelseskrift, bön och klagan tar över irritationen.

Jag kommer att tänka på Ulf Lindes berömda recension från 1960-talet av Åke Hodells "Bruksanvisning för symaskinen Singer". Jo, här fanns alla ingredienser i en kärleksroman, enligt Linde. Jag kan bara hålla med, Hodell såg det erotiska begäret i hemsömnadens möjligheter. Holmstrand försvinner i det rakt motsatta. Det maniskt upprepade blir besatthet. Snart tänker jag på boken "Whore" som en dokumentation över kärleksförtvivan, otrohet, ilska. Denna upprepade onyanserade anklagelse. Vem ids älta i 176 – om det nu är det – sidor om inte bröstet är fullt av tvång. Kärlek eller besvikelse och båda tillsammans. Gränslös förtvivan.

"Whore" går fortare att läsa än en vanlig bok av det formatet, men den tar mycket längre tid att leva.

Här sitter jag och bläddrar i mina bokhögar och glömmmer skivorna.

De där plastbitarna kan också leva sina egna liv utanför nerladdningen. Det holländska skivbolaget Staalplaat brukar excellera i lika enkla som geniala konvolut. Ibland retas de med lyssnarna. Bolaget gillar små upplagor som snabbt tar slut.

Så beställer jag en ny platta. Den kommer och är så vacker – i ett fodral som är ihopsytt och blir helt fördärvat, om jag klipper upp det för att ta fram plat-

tan. En annan gång kom en fantastisk bok, där bägge cd-skivorna var instoppade inuti själva pärmen. Vad göra? Ha sänder fodralen för att komma åt musiken? Tänk om den inte är något bra? Både och går uppenbarligen inte! Alltså, vad ska jag göra. Antingen eller, vilken vända!! Hoppas jag kommer på det snart, det var faktiskt tio år sedan jag köpte skivorna.

Alltså, nu förstår ni varför jag gillar när konst och litteratur, musik och bild gifter sig med varandra och jag inte måste välja antingen eller. Som Staalplaat kräver.

Svaret finner jag bara, då jag har det i min hand.

Det är som med sex och erotik. Det blir aldrig bra digitalt.

Thomas Millroth

N.Chomsky

Översättning: Lotta Askaner Bergström

Noam Chomsky är professor emeritus i lingvistik och filosof vid Massachusetts Institute of Technology i Cambridge, Mass. Hans senaste bok Gaza in Crisis är skriven tillsammans med Ilan Pappé.

Hämndmordet på Usama bin Laden

USA:s attack på Usama bin Ladens bostad den 1 maj stred mot flera grundläggande normer i internationell lagstiftning – invasion av pakistanskt område, till att börja med. Det förefaller inte som om man försökt gripa det obehövade offret. Det hade antagligen varit möjligt för de 79 kommandosoldaterna, då de nästan inte mötte något motstånd alls.

President Obama förklarade att "rättvisa har skipats". Det var många som inte höll med om det, till och med USA:s nära allierade.

Den brittiske advokaten Geoffrey Robertson som har stöttat operationen beskrev ändå Obamas uttalande som "befängt", och att Obama som har undervisat i statsrätt borde ha insett att det var det.

Både pakistansk och internationell lagstiftning kräver att en utredning görs "när någon dödsats till följd av en statlig eller polisär våldsaktion", noterar Robertson. Obama underminerade den vägen genom att besluta om en 'skyndsam begravning till havs' utan någon obduktion, vilket lagen egentligen kräver".

Robertson ger oss en nyttig påminnelse om att det "inte alltid har fungerat så här". "När det var dags att bestämma ödet för människor som var ondskefullare än Usama bin Laden – nämligen nazisternas ledarskikt – var det den brittiska regeringen som ville att dessa skulle hängas senast sex timmar efter att de tillfångatagits.

"President Truman motsatte sig det och citerade domare Robert Jacksons (som ledde Nürnberggrättegångarna) slutsats att summariska avrättningar 'skulle skava på det amerikanska samvetet och inte bli ihågkomna med stolthet av våra barn ... den enda möjliga vägen är att efter så sakliga förhör som läget tillåter, avgöra de anklagades skuld eller skuld, och att klart och tydligt protokollföra våra skäl!"

Ett annat perspektiv på attacken får vi i en rapport i tidskriften *The Atlantic* av den erfarne militärkorrespondenten i Mellanösternfrågor Yochi Dreaez och hans kolleger. De åberopar en "högt uppsatt amerikansk regeringstjänsteman" och konstaterar att dödandet av bin Laden var ett planerat mord.

"För alla dem på Pentagon och CIA som har ägnat de senaste tio åren åt att jaga bin Laden var det en nödvän-

dig och rättfärdig hämndaktion att döda rebelledaren", skriver de.

Dessutom skulle "ett tillfångatagande av bin Laden ha fört med sig en lång rad besvärliga juridiska och politiska utmaningar".

De citerar den förre västtyske förbundskanslern Helmut Schmidt som sade att "den amerikanska råden 'helt klart var ett brott mot internationell lag' och att bin Laden skulle ha tillfångatagits och åtalats".

Mot Schmidts uttalande ställer de den amerikanska justitieministern Eric Holder som "försvarade beslutet att döda bin Laden trots att han inte utgjorde ett direkt hot mot elitstyrkan

”Direkt efter den 11 september var kravet på hämnd i USA större än hänsynen till lagar och säkerhet.”

Navy SEAL, och han intygade i kongressen att attacken var "laglig, berättigad och på alla sätt korrekt".

Vidare observerar de att mordet är "den tydligaste bilden hittills" av den avgörande skillnaden mellan Bush och Obamas kontraterrorism. Bush tillfångatog misstänkta personer och skickade dem till Guantanamo och andra fångläger, med känt resultat. Obamas metod är att döda de misstänkta (och kalla det för "oavsiktliga förluster").

Orsakerna till hämnden på bin Laden går långt tillbaka. Direkt efter den 11 september var kravet på hämnd i USA större än hänsynen till lagar och säkerhet.

I sin bok "The Far Enemy" kom Fawaz Gerges, en ledande specialist på jihad-rörelsen, fram till att "det dominerande svaret från jihad-anhängarna på

terrordåden den 11 september är ett tydligt avvissande av al-Qaida och totalt motstånd mot internationaliseringen av jihad ... al-Qaida förenade alla samhällskrafter (i den muslimska världen) mot den globala jihad-rörelsen.

Den inflytelserika libanesiska ayatollan Sheikh Mohammed Hussein Fadlallah fördömde skarpt al-Qaidas terrordåd den 11 september på principiella grunder. "Vi får inte bestraffa individer som inte har med den amerikanska regeringen att göra, eller som bara har en indirekt roll", sade han.

Fadlallah var målet för ett CIA-organiserat attentat 1985; en enorm lastbilsbomb placerades utanför en

de konsekvenserna kommer förmodligen att märkas i Pakistan. USA:s ilska över att Pakistan inte överlämnade bin Laden diskuteras ofta. Mindre blir sagt om vreden i Pakistan över att USA invaderade deras land för att utföra ett politiskt mord.

Med sin snabbt växande kärnvapenarsenal är Pakistan världens farligaste land. Hämndmordet på pakistansk mark underbläste bara de antiamerikanska stämningarna som länge vuxit sig allt starkare.

I sin nya bok "Pakistan: A Hard Country", skriver Anatol Lievan att "om USA skulle försätta pakistanska soldater i ett läge där de kände att åran och kärleken till fosterlandet krävde att de slogs mot Amerika, så skulle de gladeligen göra det".

Och om Pakistan kollapsade "skulle resultatet oundvikligen bli att ett stort antal specialtränade före detta soldater, även ingenjörer och experter inom sprängämnesteknik, kommer att söka sig till extremistgrupper".

Det största hotet är att klyvbart material kommer i händerna på jihad-anhängare, en fruktansvärd eventualitet.

Pakistansk militär har redan drivits till bristningsgränsen av de amerikanska attackerna mot pakistansk suveränitet. Ett exempel är drönarattackerna som Obama trappade upp omedelbart efter att bin Laden hade dödsats; det var som att strö salt i såren.

Men det är inte allt. USA kräver bland annat att pakistansk militär samarbetar med USA i kriget mot de afghanska talibanerna. De allra flesta pakistanier anser att talibanernas krig mot invasionsarmén är ett berättigt motstånd, enligt Lieven.

Mordet på bin Laden skulle kunna vara gnistan som tänds en storbrand med förfärliga konsekvenser; i synnerhet om invasionsmakten hade varit tvungen att slå sig ut, vilket man hade räknat med att få göra.

Kanske uppfattade attentatet som en "hämndaktion", som Robertson skriver. Vad motivet än var, så inte var det säkerhet.

© 2011 Noam Chomsky
Distribuerad av The New York Times Syndicate

Månadens klassiker

David Gilmour må ha kallat huvudverket på skivan ”Atom Heart Mother” (1970) för ”a mess, really” och i intervjuer talar bandmedlemmarna om hur litet tid man hade att repa in den oerfarna blåssektionen, hur svårt det var att hålla ett jämnt tempo i 25 minuter för Roger Waters och Nick Mason, hur tokig Ron Geesin blev när det inte blev som han ville.

Själv tycker jag att verket är fantastiskt, som ett pulse-rande stycke samtida konstmusik (inte lika sugande som blytunga/superlätta "Echoes") mindre pretentiöst än annat samtida ur den brittiska skolan – och det finns faktiskt spännade varianter. En sådan är en uppsättning med studenter vid Pariskonservatoriet från mars 2003, väl inövade, välspelande, och jag medger villigt att håren på armarna reste sig vid den organistiska upplösningen av stycket, de enkla harmoniernas vällust (finns på www.dailymotion.com/video/xb6i_pink-floyd-atom-heart-mother_creation). Engelska undergroundelektronikexperimentarien JLIAT har också ägnat den ena lp-sidan på den första voly-men av "JLIAT Of Musicology" redan för tio år sedan (det kom fler volymer, i alla fall elektroniska tolkningar av progressiv rockmusik, det mesta av hans produktion finns att ladda ner från www.jliat.com) åt det här verket och det borde kunna bli en modern klassiker nära Nyman och Glass. Det är långt till sådana undergroundklassiker som när Leif Uvemärk med trumpet och orkester och med hjälp av Gimmicks jazzar upp Albinoni, C.P.E. Bach m.fl. på lp:n "Nyklassiskt" (1973), medges, men allt har sin plats.

Livetipset den här gången är att se Kammaropera Syds infallrika version av Mozarts "Cosi fan tutte" när den spelas i Ystad 15–16 juli eller i Växjö 5 augusti (fler orter tillkommer säkert).

Nåja. Spänn krigshästarna för harven, nu ska myl-lan ruskas om.

Wispelwey fick göra det, så även t.ex. Maisky, men det är inte förunnat alla cellister att få spela in Bachs cellosviter på skiva mer än en gång. Till den korta raden kan nu läggas Ophélie Gaillard, född 1974. 2004 kom hennes förra tolkning på Ambroisie och redan nu är det dags att omformulera, tänka om och leverera ett nytt album med de sex (Aparté). I mitt sinne kan jag inte få för mig att en cellist som får chansen att ta sig an Bachs intrikata, krävande mästerverk inte ger sitt yttersta. Jag vet, resultatet kan bli olika, från Yo-Yo Mas blodfattiga till Starker, Fournier och Casals som de tre musketörerna som drar blod. Lägg därtill Rostropovitj, Schiff, Thedéen, Kniazev, ter Linden – ja, det finns ingen ände, egentligen, på skivskatterna. Gaillard står sig väl i konkurrensen, jag skulle inte vilja ha hennes ungdomliga (ja, fortfarande), djupt personliga version som den enda att ta med till en öde ö, men det är ett förträffligt sätt att ta sig an Bach – ett av flera, som sagt.

Die Kunst der Fuge har jag haft med här i spalten redan flera gånger och jag kan inte lova bot och bättring; i takt med att det kommer spännande utgåvor, blir de omnämnda. Nu är det Sit Fast, gambakvarteret som jag hört lika mycket i samtida som tidig musik, som tar sig an detta smått mytiska Bach-verk (Eloquentia), skruvar litet där, anpassar litet här. Det finns många favoriter, både i det som kanske Bach avsåg, för klaveret (Hill på cembalo eller Feltsman på piano) och inte minst i sättningar som mejslar ut, följer slingorna i verket som stråkkvartetter, brassensemble, stråkebesättningar (Capella Lundensis på en fantastisk dvd med vad jag tror var Meme Åkessons sista konsert) – variationsrikedom är närmast oändlig (och glöm inte en sentida favorit, George Richies orgel-cd/dvd som framkallar passionerade känslor vid varje genomlysning) och ett arkaiskt och lätt improviserat närmande i Sit Fast fall bibehåller intresset. Spännande.

Att genom ett idogt övande, nötande, ge möjlig-het till en personligt hållen nyansrikedom är pianisten Paul Lewis ett strålande exempel på. Jag har skrivit om honom tidigare här, hyllat hans genomgång av

Beethovens pianokonsalter och nu har han också tagit sig an ett annat centralt verk i Beethovens oeuvre, Diabellivariationerna (Harmonia Mundi), den lilla valsslinga femtioalet tonsättare fick sig tillsänd med önskemål från Diabelli om variationer – givetvis fann Beethoven denna vals som komplett kvalitetsbefriad och under hans värdighet, men ändrade sig och formligen visade var skåpet ska stå med trettiotre variationer på temat. Det vimlar av fantastiska tolkningar (Serkin, Schnabel, Gulda, Brendel är några som poppar upp, t.o.m. Pollini visar en kärleksfull sida i den här musiken och vi ska inte glömma bort Hans Pålssons inkännande som av någon anledning hamnat i bakvattnet – och nyligen hade jag tillfälle att lyssna till en av BBC:s lunchkonsalter, den här gången från antikvariatstaden Hay On Wye i Wales där unge tysken Igor Levit gjorde Diabellivariationerna på ett ypperligt/lovande sätt den tredje juni) men Lewis gör det ack så lätt för en stackars skribent, eftersom det här kanske inte är den ultimata versionen av variationerna, men den är tamigf-n den solklart bästa jag hört på mycket länge, där Lewis också ger variationerna tempomässig variation, adderar mycket av sin inöta kärlek till Beethoven och det blir ett formligt fyrverkeri framför flygeln, rekommenderas åt det värsta.

Valdis sakrala musik finns i två lysande och hyfsat kompletta utgåvor om man inte bara vill doppa tårna i ett och annat Stabat Mater: Robert Kings på Hyperion och Vittorio Negris något äldre på Philips. Nu har Leonardo Garcia Alarcón satt samman "Vespro a San Marco" (Ambronay), ett program av kvällsmusik som det kanske kunde telt sig vid kvällsvespern, det här är ovanligt outsirat, rakt, på något sätt väldigt jordnära och sluter man ögonen kan man få för sig att man är på plats, att det är litet kvällskyligt i domen, bänkarna känns i ryggslutet, det vilår en stämning av lugn, en kväll som går mot en natt som ska skänka vila och stilla försoning med dagens öden.

Vissa kombinationer är mer lyckade än andra. Akustiken i Länna kyrka, energiske Peter Pontvik och hans Ensemble Villancico samt barockmusik från Ecuador. Det här är en utgåva det formligen fräser om, sssst, märk hur du både känner igen musiken och absolut inte gör det, i ett kyrkorum som släpper fram alla nyanser och en ensemble som väl mäter sig med det pionjärskap den franska etiketten K617 visat genom strapatsrika besök i den sydamerikanska djungeln. Det här är en av årets mest spännande skivor, "iUna tonadilla nueva!" (cpo), rusa åstad och köp, njut och upprepa.

Kort: Dietrich Buxtehude, Bachs inspiratör och vår halvdansk-svensk

tysk, blir mer och mer frekvent på cd, nu är det ensemblen Da Pacem med sopranen Raphaële Kennedy som i programmet "Une alchimie musicale" (K617) försöker ge oss en kokande sjuttiominuters häxkittel med så många uttryck och avtryck från hans hand som möjligt, ett program framtget 2007 och som man sedan turnerat med, ett attraktivt hopkok. En annan kittel eller, för all del, smörgåsbord, är den tacksamma andra delen av Drottningholms barockensembles traversal med musikskatter från samlingarna på Leufsta bruk (Bis), där det blandas högt och lågt, besättningarna skiftas snabbare än på ett galärskopp, allt utfört med entusiasm och humor, ljudbil-den angenäm och i denna andra volym skiner såväl Tartinis violinkonsalter som Johnsens cembalosonat, nu vill vi ha nummer tre också!

Vidare i nutiden. För pass tio år sedan kom det en fin körsamling med musik av James MacMillan på Chandos, "The Birds of Rhiannon". Han är både intressant och kompromisslös, inte minst när det gäller sin djurpa, kristna tro, och nu när Hyperion gett oss en ny, obetitlad samling sakrala körverk, dyker hans Magnificat från 1999 upp igen, fast nu har han varit inne och tajtat till partituret ytterligare. Wells Cathedral Choir ger kanske fullt ut den svårta jag väntar mig i musiken, men Matthew Owens leder sina styrkor med mjuk hand där det så krävs och där är det nog närmare den skott-ska övertygelsen hos MacMillan.

"Ingwe" (Naxos) är Georges Lentz märkliga blandning av skrikande, hea-vy metal-gitarr och lugn/stillhet, det här har många bröder och systrar inom noise-musiken eller den där närbelä-gna, skillnaden är väl att Lentz' är tonsättare "på riktigt" och fått unge Zane Banks att spela efter sin pipa – förlåt, efter sitt partitur." Ingwe" är ingen tra-vesti på en annan känd gitarrists namn, utan är ett av aboriginernas ord för "natt" och det var under natthimlen ute i The Great Australian Outback, i Bre-warrina, han hittade inspirationen, att kombinera med spiritualiteten hos det

ursprungliga – ja, det här är en speciell skiva, men jag tror nog jag finner Glenn Brancas gitarrsymfonier mer sugges-tiva. Dock heder åt Naxos som vågat utge detta, kan man hoppas på mer från det seriösa avantgardet?

Tre av mina favoriter bland sam-tida svenska tonsättare återfinns på Uppsala kammarolisters "Bov 56" (Phono Suecia), där jag blir så hoppfull när jag hör hur utommusikaliska idéer realiseras på det här sättet, Anders Nilssons vemod i "Höst", Åke Par-merud som inte alls är sig lik från den elektroakustiska musiken i sin stråk-kvintett, Kent Olofsson som triggar fantasin med "Higgs Boson" men utan bakgrundskunskapen, hade det varit en lika "bra" stycke – en förträfflig skiva med dagens musik.

Förträfflig är bara förnamnet när det gäller min nye favorit, nederländ-ske Michel van der Aa (som enligt en intervju lyssnar både på Radiohead och Bach för tillfället) och hans kam-maropera för sopran och video, "One". Sopranen Barbara Hannigan fångar det som van der Aa säger i flera inter-vjuer, att han hade svårt att sova som barn, det var oroligt, han var uppe och vandrade – och att hans musik kanske vandrar i ett landskap mellan det verk-liga och det vi upplever när vi sover, vare sig det är något drömt eller något helt annat. Symboliken kring kvinnan, den som blir mer och mer framträdan-de, tror jag, när de fyrtiofem minuter-na i operan fortgår, är allmänmänsklig men fördjudad i van der Aas koppling mellan det som sjungs och det som videotekniken visar. Fascinerande. (Och han har också gjort den kortaste opera jag känner till, "With my ear on the ground", från förra hösten, om de räddade chilenska gruvarbetarna; den varar en minut: <http://www.vanderaa.net/video-withmyearontheground>)

Det finns alltid en längre version av den här spalten på nyaupplagan.se

Jan-Erik Zanderesson

BENGT BERG

Ett tjockt brev kommer från en vän som flyttat ut i skogen. Hans son kommer varannan vecka. Det är 9-åringen som ska lära fadern vad fåglarna och örterna heter. Detta betyder säsongarbete, vintertid blir det mest vid köksbordet under en 60 W-lampa som dinglar lätt i taket på grund av det hälsosamma fönsterdraget – men som sagt, vintern ägnas mera åt teoretiskt arbete: Hur skapa en rimligare rättvisa bland människorna som bor utanför skogen, både de som finns på cykelavstånd och de som lever på andra sidan havet.

IRMA SCHULTZ-KELLER

Stockholm – Växjö

tåget stannar mitt på bron
träden ligger nerbäddade i dimma

timanställda lövträd
kallas in för att hjälpa till

industriområdet spelar
en knappt hörbar sång

du borde inte ha kommit hit
men något drog i dig
drog dig till sig

om frusen betong
och rostiga unikaboxar

vem var du då

fårorna på fälten fylls till bredden
med nyfallen snö

när du tog spjörn
i livets startblock

medan björkarnas grenar strävar
allt tunnare in i det mjuka kalla

förnam fartvinden
och skottet brann av

–

den snötunga himlen
och fälten ligger vita

grantoppar håller upp
en himmel stinn av likblek förundran

Poem/Dikt

BENGT ADLERS

Änglars påtagliga vila i snö

2004.05.18
Vaknar. Blod på min högra hand.
Inget sår. Blod på min kudde.

långa gröna fingrar? Söker han efter
någon som bara han kan se? Kanske
en ängel i någon snö.

2004.05.19
Blodfläckar på toalettgolvet. Två.

2004.06.18
Vaknar. Var är mäsungarna när jag
kommer ut i morgonen? Varför gjor-
de jag inget?

2004.06.17
Måsföräldrar försöker skydda två
vilсна ungar som under ofattba-
ra omständigheter hamnat nere
på gatstenarna under mitt fön-
ster. Andra måsföräldrar dyker upp
och dyker ner mot förbipasserande
fotgängare i förtvivlade försök att
skydda sina och andras ungar. Skrik
av ångest när ungarna vilset vanka-
de rakt ut i gatan bland bussar, bilar
och motorcyklar.

Men nu när jag öppnar fönstret och
tittar ut, står de där nere vid cykel-
parkeringen och piper. De tittar upp
mot mig! Är de kvar på måndag?
Men folk där nere har upptäckt dem.
När jag är handlingsförlamad, tar
nog någon annan vid? Vi får se
Är det de störiga trutarna i Nice som
förgiftat min inställning till mäsar?
Dessa hjälplösa ungar har ju aldrig
suttit på byggkranarna i Nice och
skränat, aldrig styckat en duva
Sedan ringde jag till stadsträd-
gårdsmästare Märten Segerberg.
Han lovade att kolla upp saken, och
idag måndagen den 21 juni 2004 är
det inga spår av de två ungarna. Blev
de flygfärdiga, eller offer för kajor-
na? Tog Märten hand om dem?

Jag tänker på Fimprökarmannen i
Nice. Sist jag såg honom hade han
fågelbajs på ena axeln. Kanske mäs-
skit. Han spankulerade som vanligt
omkring i staden. På jakt efter halv-
rökta cigaretter fimpade på gatan.
Ses ofta vid busshållplatser, där ci-
garetter hastigt måste avslutas. To-
baken smular han ner i sin lilla pipa
som ständigt är under rökande. An-
nars liknar han en vanligt turist. Keps,
skjorta, byxor, sandaler och liten
ryggsäck. Semesterskäggstubb i
vitt. Den färska svettfläcken på ryg-
gen, kombinerad med vita intorkade
saltränder, omgärdade ryggsäcken
som korallreven i en atoll

Barock’n’roll på DVD

Barockoperan är en av världens äldsta och mest fascinerande kulturarv. Den har genomgått många förändringar och utvecklingar över åren, men dess kärna består fortfarande av en dramatiserad berättelse som framförs av sångare och ackompanjerade av ett stort orkesterensemble. Barockoperan är inte bara en form av musik, utan också en konstform som kombinerar musik, scenkonst, kostymdesign och scenografi. I denna artikel kommer vi att utforska barockoperans historia, dess utveckling och några av de mest kända verk. Vi kommer också att diskutera hur barockoperan har påverkat modern musik och scenkonst.

Jag tror att de flesta erkänner att en musik-dvd är ett ytterst begränsat nöje. En gång, ja, men en andra? Eller ens en tredje? Vissa filmade rockkonserter är roligare än andra, det kan vara nöjsamt att få se Jethro Tull på Konserthuset i Stockholm i slutet av sextiotalet eller Håkan Hellström på Cirkus, men göra det mer än en gång? Erkänner, ja, jag spelar musik-dvd:er mer än en gång, men den andra och framåt brukar vara utan att titta, bara lyssna.

Barockoperan är en av världens äldsta och mest fascinerande kulturarv. Den har genomgått många förändringar och utvecklingar över åren, men dess kärna består fortfarande av en dramatiserad berättelse som framförs av sångare och ackompanjerade av ett stort orkesterensemble. Barockoperan är inte bara en form av musik, utan också en konstform som kombinerar musik, scenkonst, kostymdesign och scenografi. I denna artikel kommer vi att utforska barockoperans historia, dess utveckling och några av de mest kända verk. Vi kommer också att diskutera hur barockoperan har påverkat modern musik och scenkonst.

Klassisk musik på dvd är det samma sak med. Hur kul är det att titta på allt svettigare, allt mer röda om kinderna, finklädda symfoniorkestermusiker slita med partituren? Nöjet kan ligga i att se hur dirigenten formar verket eller hur musikerna löst det-och-det-problemet i musiken, få ta del av ensemblespelet – men det gör man nog inte den andra gången, då återstår ljudet.

Tveklöst är opera en form där dvd:n kan spela den största rollen, men det är inte förrän på senare år (och kanske i och med blurayen?) som det börjar bli frekventa utgåvor, och då menar jag att både samtida framföranden dokumenteras likväl som gamla tv-inspelningar får nytt liv i dvd-formatet. Krigshästar av Verdi, Puccini, Mozart och storsäljarna i salongerna har delat hyllutrymme med Adams, Glass och Saariaho, men det saknas mycket fortfarande, inte minst den skatt som SVT sitter på och vägrar göra något av, något t.ex. tysk och italiensk tv i samarbete med de framträdande dvd-utgivarna gör.

Barockoperan är också den del av musikhistorien som verkligen lyfts fram i ett stort antal dvd-produktioner, ett resultat, tveklöst, av att barockopera går bra i operahusen, även om många av senare års lyckade satsningar här hemma är drastiskt beskurna jämfört med tonsättarens intentioner, gissningsvis i tron att publikens intresse är svårt att hålla vid liv – franska barockoperauppsättningar brukar inte ha sådana fördomar!

Hur som haver, här följer en tipskpong med senare tids dvd:er med barockopera där kompositören, dirigenten och/eller regissören, alla, var och en för sig eller några tillsammans, sett till att ge verket i fråga en "1:a" för hemmavinst med bra uppsättning, "2:a" för bortaseger genom lagmoral och vinnarinstinkt eller helt sonika ett framförande i särklass, rätt i "X:et".

– Francesco Cavalli: "Ercole Amante" 1662 (Opus Arte OA 1020 D), dir: Ivor Bolton

– Francesco Cavalli: "La Calisto" 1651 (Harmonia Mundi 9909001.02) dir: René Jacobs

Inget kunde varit mer storslaget än denna opera för Solkungens bröllop, "Ercole Amante", dåförtiden det mest påkostade i operaväg, och i De Nederländse Operas fullständigt galna men idogt engagerande och trots det stovulna anslaget aldrig för extrema. Detta trots den, milt sagt, röriga och omständliga handlingen baserad på Sofokles och Ovid (läs gärna synopsisset till dubbel-dvd:n – men det tar sin tid!). Det är ett överdåd, både när det gäller sceneri och kostymer, röstmässigt fungerar ensemblen väl tillsammans med det smidiga maskineriet i Concerto Köln, det är intrikat och detaljerat – kanske Cavallis bästa på tilljorna?

Jacobs, som gammal sångare själv, är en fena på att sätta samman sångarlag och Maria Bayo, Louise Winter och de andra skiner i "La Calisto"; han har också lagt till i orkesteren för att ge ett schwung som passar men som Cavalli inte tänkt sig – men denna venetian-

ska opera med sin mytologiskt baserade kärlekshandling har så många scenmässigt fantastiska lösningar som gör att tittaren faktiskt är tämligen trollbunden.

– Henry Purcell: "Dido & Aeneas" 1689 (Arthaus 101 311) dir: Attilio Cremonesi

– Henry Purcell: "Dido & Aeneas" 1689 (FRA 001) dir: William Christie

Två helt olika tolkningar av Purcells timmeslånga treatare. I det första fallet är det Sasha Waltz som släppts lös och tillsammans med dirigenten dels lagt till fyrtio minuter Purcell från annat håll, dels gjort det här till en stänkande dansföreställning som låter dansarna inledningsvis göra det i ett jättestort akvarium mitt på scenen – det här låter ju fullständigt tokigt, men det fungerar och gör den här versionen till mähända en ytterlighet tolkningsmässigt men en charmig sådan. I det andra fallet är det känslorna

”Barockoperan är också den del av musikhistorien som verkligen lyfts fram i ett stort antal dvd-produktioner, ett resultat, tveklöst, av att barockopera går bra i operahusen...”

som stormar i en mer avskalad och delvis tidstrogen uppsättning signerad Deborah Warner (som tyvärr inte kan hålla sig och lita på Purcell, utan försöker på olika sätt addera, genom klädval, genom akrobater – måste man hålla på så här?), även här är Purcell-musik tillagd så timmen är längre. Vår egen Malena Erman inkläder sig rollen som Kartagos drottning Dido som vore den skapt för henne och hon ger ett i mina öron och ögon fullkomligt fantastiskt porträtt, Didos välkända klagan river och sliter i hjärtesträngarna, det är hon tillsammans med Judith van Wanroijs Belinda som gör det här till en central Dido & Aeneas-tolkning, spattiga akrobater och slikt trams kan inte rubba det.

– Georg Friedrich Händel: Aci, Galatea e Polifemo 1708 (Dynamic 33645) Dir: Antonio Florio

– Georg Friedrich Händel: Ariodante 1735 (Dynamic 33559) Dir: Alan Curtis

– Georg Friedrich Händel: Belshazzar 1744 (Harmonia Mundi 9909028) Dir: René Jacobs

– Georg Friedrich Händel: Giulio Cesare 1724 (Harmonia Mundi 9909008) Dir: Lars Ulrik Mortensen

– Georg Friedrich Händel: Orlando 1719 (Arthaus 101 309) Dir: William Christie

– Georg Friedrich Händel: Tamerlano XXXX (Opus Arte OA 1006 D) Dir: Paul McCreesh

– Georg Friedrich Händel: Theodora 1749 (C Major 705708) Dir: Ivor Bolton

Händels operor har verkligen tjänat på barockrenässansen (om uttrycket tillåts!) och dvd-versionerna har blivit

många på senare år. Aci, Galatea e Polifemo är den första versionen, så att säga, av Acis & Galatea, här mer en dramatiserad kantat där det mytlogiska temat används för en avskalad men tidstrogen gestaltning, Sara Mingardos Galatea väldigt minnesvärd. Händel skulle återanvända mycket av musiken ur det här stycket senare, vackert är det så det förslår, en smått bortglömd pärla. Ariodante i Curtis' version är förflyttad till 1957 men fortfarande i Skottland och en föregiven politisk strid (librettot är delvis baserat på Den rasande Roland, som så många andra), där sångarinsetserna mähända är varierande, men där handlingen i sin moderna skrud ger ett oväntat perspektiv på den tydliga intrigen. Många snäpp upp på stegen, både framförande- och presentationsmässigt, står René Jacobs' kongeniala Belshazzar, oratoriet om Babylons fall från, en upptagning från 2008, han verkar ha en aldrig sinande kreativitet och föreställningsförmåga när det handlar om att utveckla både de sångliga och de viktiga detaljerna (jämför gärna med hans handfull Mozart-operor, nyskapande men ändå så fast förankrade i Mozarts verk), bortsett från hans kläfringrighet när det gäller att ta bort ibland rätt viktiga bestånds-

Avslutningsvis denna fantastiska box med fem operor och en "grand motet" av Rameau (mer om den sist), elva dvd till ett oslagbart pris. Les Boréades var hans sista av fem *tragédies en musique* och den har varken spelats eller spelats in frekvent, så Christies tolkning från Parisoperan är välkommen, också för att detta är något av det bästa (och sista) Rameau släppte ifrån sig, åttio år var han vid den här tiden. Bonney och Agnew och 138 andra deltagare i en stor-slag produktion (om än det moderna anslaget egentligen är onödigt, igen – varför inte våga vara tidstrogen?). Castor et Pollux från 1737 är också den lyckad, i sin reviderade form, nu är vi i Amsterdam under Roussets ledning, Veronique Gens skiner i rollen som den försmådda Phébé, tvillingdramat är moderniserat och skiljer sig nog en hel del från det Debussy såg 1903 när det spelades för första gången sedan franska revolutionen. Les Indes Galantes har allt man kan förvänta sig av en fransk opera, både tragedi och komedi och stunder för eftertanke. Danielle de Niese och Paul Agnew (igen) lyser och Rameau gör det lätt för sångare, egentligen, med vackra melodier och Christie leder oss genom de fyra geografisk skildra tablåerna (Turkiet, Peru, Persien och Amerika) med van och säker hand, en strålände inspelning även denna. Les Paladins är också Christie i Paris, Rameau skrev den här tre år före Les Boréades och har verkligen gett sig den på att ge operabesökaren en fullkomlig musikalisk och oerhört variationsrik föreställning, nästan avantgardistisk stundtals i sin, dåförtiden, modernitet, något koreografen tagit fasta på och det blir ruggigt kontemporärt, men ovanligt fungerande när Christies fasta hand om sin orkester och sina sångare möter mer street-wise-mässigt koreograferad dans. Hat och avundsjuka dominerar i Zoroastre, kongenialt uppsatt på Drottningholm av Rousset med Anders Dahlin i huvudrollen, även här handlar det om Rameaus reviderade version, Anna Maria Panzarella som Erinice förtjänar att lyftas fram i denna första franska opera utan libretti baserat på grekisk mytologi. Boxen avslutas med motetten In Convertendo men på samma dvd finns också en sevärd dokumentär, "The Real Rameau", som borde vara huvudnummer, denna rara inblick i organisten som vid femtio års ålder lämnar landsorten för att bli en uppburne operatonsättare.

Barockoperan är en av världens äldsta och mest fascinerande kulturarv. Den har genomgått många förändringar och utvecklingar över åren, men dess kärna består fortfarande av en dramatiserad berättelse som framförs av sångare och ackompanjerade av ett stort orkesterensemble. Barockoperan är inte bara en form av musik, utan också en konstform som kombinerar musik, scenkonst, kostymdesign och scenografi. I denna artikel kommer vi att utforska barockoperans historia, dess utveckling och några av de mest kända verk. Vi kommer också att diskutera hur barockoperan har påverkat modern musik och scenkonst.

delar ur ursprungsverket (något som för all del gäller alla omtalade dvd:er i den här spalten av skäl nämnda ovan), en av favoriterna är countertenoren Bejun Mehra som Cyrus och vår egen Kristina Hammarström i byxroll inte att förglömma, en enastående dubbel-dvd – precis som Julius Caesar i den köpenhamnska uppsättningen med Andreas Scholl som självklar huvudrollsinnehavare, tveklöst den bästa inspelningen av Händels ihittedsållade opera och som förmår behålla intresset genom tre och en halv timme, vackert, inkännande och jag är fortfarande besviken över att jag inte såg den live när jag hade chansen. Christies Orlando kolliderar med Jens-Daniel Herzogs produktion i Zürich 2006, men det förtar inte att denna den tredje, tror jag väl, omgången återanvändning av Den rasande Roland för Händels del delvis är en succé, men det är sångarnas förtjänst (Janková och Mijanovic i första hand, inte det uppdaterade operarummet och handlingen förlagd till ett sanatorium vid förra sekelskiftet – Christies har drillat Zürichoperans orkesterursnitt "La Scintilla" till stordåd med stadig grepp om musiken och hugg i framförandet. McCreeshs Tamerlano har Plácido Domingo i huvudrollen (hans 126:e roll, men Händel-debut!), med Mingardo och vår egen Ingela Bohlin i Graham Vicks välgjorda uppsättning; det här är nästan för bra, jämna (och högtstående!) sångarinsatser, en regissör som förstär vad Händel ville, en dirigent som nästan inte tagit bort något alls ur partituret och en Händel-debutant som Domingo som borde sjungit Händel för länge sedan. En trippel-dvd i toppklass. Bejun Mehra, Bernarda Fink och Christine Schäfer gör det tragiska oratoriet Theodora under Boltons ledning till en minnesvärd upplevelse, trots att det slutar i moll och död; Salzburgfestivalens avskalade uppsättning från 2009 och Hannes Rossacher rockinfluerade inspelningsregi ger udd till Theodoras uppgörelse med sin tro.

– Jean-Philippe Rameau: Operor (Les Boréades, Castor et Pollux, Les Indes Galantes, Les Paladins, Zoroastre och In Convertendo) (Opus Arte OA 1052 B) Dir. Christoph Rousset och William Christie

Henry Purcell

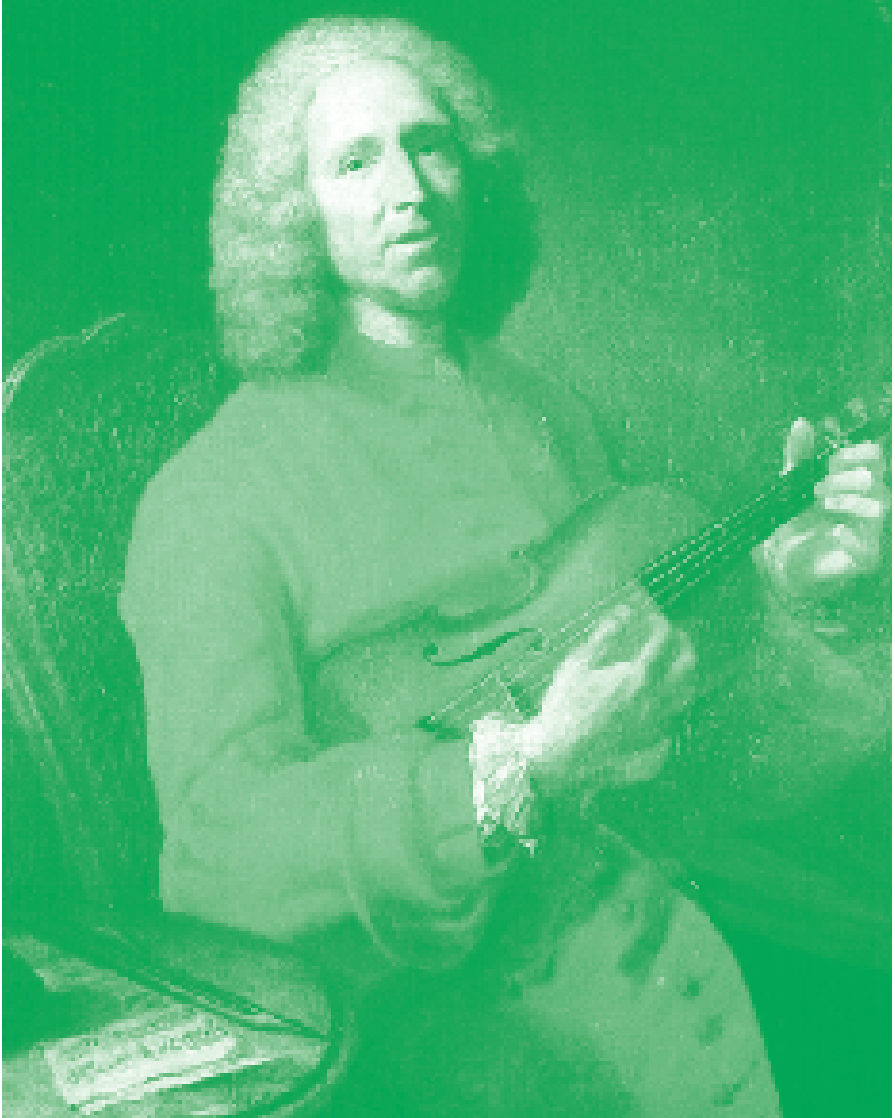
Georg Friedrich Händel

Claude Debussy

Francesco Cavalli

Jean-Philippe Rameau

”I det andra fallet är det känslorna som stormar i en mer avskalad delvis tidstrogen uppsättning signerad Deborah Warner...”

FILMRECESSION

Text: Pidde Andersson

Kronjuvelerna

Av någon anledning har Ella Lemhagens nya film Kronjuvelerna blivit oerhört hajpad. Jag vet inte riktigt varför. Lemhagen har tidigare gjort PATRIK 1,5, som åtminstone jag gillade, och en TSATSIKI-film, men i övrigt handlar det väl inte om några större kioskvältare. Således måste hajpen bero på skådespelarna. Bill Skarsgård, Björn Gustafsson (nej, inte Alfred, utan den andre) och Alicia Vikander från TILL DET SOM ÄR VACKERT, en film som i princip inte sågs av någon alls, men som ändå gjorde henne till något slags ny stjärna och utlandshopp.

Dessutom har det skrivits en hel del om den här nya filmens look. Den är till stor del skjuten i Litauen för att ge det hela något slags lätt överklig sago-känsla, även om det ska utspela sig i Sverige.

Det sistnämnda; looken, är väl det som räddar Kronjuvelerna. För jag vet allvarligt talat inte om jag sett en riktig praktkalkon, eller bara en lagom misslyckad film, eller vad det är jag sett.

Filmen bygger på en "originalberättelse" av Carina Dahl, som även skrivit filmmanuset tillsammans med Lemhagen, och det var det kanske inte så bra att hon gjorde. Det här är nämligen oftast alldeles för litterärt. Under hela filmen kände jag att detta nog hade fungerat bättre som bok, eller kanske ännu bättre som tecknad serie.

Kronjuvelerna öppnar med ett drygt tjugoföråriga Fragancia (Vikander) smyger upp till en stor villa, från vilken Richard Persson (Skarsgård) kommer ut - och genast blir skjuten i huvudet. Fragancia arresteras och förhörs av en polis spelad av Tomas von Brömssen, och därefter får vi i långa återblickar följa Fragancia, hennes liv, familj och vänner, från att hon var liten flicka fram till dådet.

Redan på BB när Fragancia föds, blir det strul. Rickard föds nämligen samtidigt och hans stenrike och stränge far, spelad av Loa Falkman, tappar det lilla spädbarnet, som får en silverplatta inopererad i pannan och aldrig blir riktigt normal. Direktör Persson vill att sonen ska bli världens bästa hockeyspelare, men det är Rickard för kass för. Rickard verkar dock lite förtjust i Fragancia, som växer upp med sin fattiga, men kärleksfulla familj - föräldrarna spelas av Michalis Koutsogiannikis och Alexandra Rapaport. Hon får senare även en lillebror med downs syndrom.

En dag anländer konståkande hockeyspelaren och charmören Petersson-Jonsson, som Fragancia blir kär i, men när han senare växer upp till stor hockeystjärna (och då spelas av Gustafsson) och lämnar byn, blir han bögd och får ihop det med en amerikansk hockeyspelare. Och parallellt med detta blir Rickard allt konstigare, direktör Persson alltmer psykopatisk, och Fragancias familj råkar ut för alltmer eländes elände med sjukdomar och fattigdom. Egentligen funkade Kronjuvelerna inte

alls. En av anledningarna fick jag reda på först efter pressvisningen: filmen kommer senare att visas på TV i en trettimmarsversion. Det är väldigt uppenbart att stora sjok av filmen fattas. Det blir rätt hoppigt och konstigt emellanåt.

Men frågan är om detta kommer att bli så mycket bättre i en 50% längre version. Här finns ingenting som engagerar. Inramningen är alltså något slags kriminalgåta - vem sköt Rickard och varför - men svaret på detta är ganska uppenbart redan från början och därför blir det aldrig spännande. Roligt blir det aldrig heller. Och inte heller de romantiska bitarna fungerar, jag kan omöjligt bry mig om de korta romanser som ibland ploppar upp.

Dialogen är väldigt teatral och orealistisk; den funkade inte alls när den yttras av levande människor. Jag är väldigt trött på alla dessa filmer utan människor som känns verkliga - Melancholia och liknande. Allt de säger är konstruerat och onaturligt. Även om en film utspelar sig i något slags sago-värld, eller science fiction- eller fantasymiljö, måste man acceptera det hela som något slags verklighet, och det gör jag aldrig i Kronjuvelerna.

Lemhagens film innehåller dessutom lite för många parallella historier, vilka samtliga är för korta. Kanske blir detta lite bättre i den längre versionen. Dock har filmen Loa Falkman, som i vanlig ordning är utmärkt som ärkesvin; här är han närmast en nästan parodisk överdriven variant av Hasse Alfredsons fabriksör i Den enfaldige mördaren. Direktör Persson välter saker, misshandlar sin son, våldtar sin fru, avskedar sina fattiga anställda, ja, han bär sig verkligen åt som fan! Han är filmens största behållning.

Det är även trevligt att se Michael Segerström i en mindre roll som präst, medan jag undrar varför Jason "Timbuktu" Diakaté har en liten roll som sjuksköterska. Don't give up your day-job. Han får inte rätt på sina få repliker, som dessutom känns som hämtade ur en gymnasieuppsats som försöker vara lite djup och fin.

Men som sagt, Kronjuvelerna är en rätt snygg film, fotot är till större delen utmärkt.

Vad som är lite intressant, är att tjejen som spelar Fragancia som tonåring nog medverkar mer än Alicia Vikander. Och Björn Gustafsson är knappt med alls, känns det som. Att en halvautomatisk pistol genomgående kallas "revolver", även av polisen, känns ganska typiskt.

Gamle serietecknaren Anders Westerberg står för filmens storyboards. Alicia Vikander har en hyfsat omotivrad nakenscen och faller repliken "Det där är inte kramp... det är helribba!".

Jag undrar verkligen vad folk kommer att tycka om det här. Jag har väldigt svårt att tänka mig att Kronjuvelerna kommer att gå hem i stugorna.

Hanna

Vad händer om man kombinerar den kritikerrosade svenska filmen Fickan med en typisk hårdför, amerikansk actionfilm? Tja, eventuellt får man något som liknar Hanna. En egentligen ganska märklig film. 16-åriga Hanna spelas av Saoirse Ronan, och har sedan hon var ett eller två år gammal, av mystiska orsaker uppfostrats av sin far Erik (Eric Bana) långt, långt upp i snögaste Finland. Inte nog med att de bor ensamma i en koja i ödemarken - Erik tränar dessutom upp den lilla tösabiten till att bli en synnerligen effektiv mördare, slagskämde, hemlig agent och jägare; Hanna öppnar med att titelfiguren jagar ren med pilbåge - det är hon som håller i bågen, inte renen! Men så en dag är det slut på det fridfulla livet. Det är dags att ge in genom på vem det nu är som orsakat denna spartanska tillvaro, så Hanna trycker på en knapp på en blinkande mojang och snart anländer ett gäng soldater, beväpnade till tänderna. Efter att ett par soldater dödas, lyckas Erik fly, medan Hanna tillfångatas.

Hanna vaknar upp i ett topphemligt högkvarter någonstans i Marockos öken. Skurken i dramat heter Marissa, en iskall agent spelad av Cate Blanchett. För henne är det viktigaste av allt att hitta och döda Erik - han anses extremt farlig, tydligen vet han lite för mycket om någonting superhemligt, någonting som av allt att döma har med Hanna att göra. Det dröjer inte länge innan Hanna lyckas fly efter att ha dödat ett helt gäng agenter, och i öknen träffar hon på en flummig engelsk familj på husbilssemester. Hon tjuvöker med dem genom Europa för att försöka återförenas med Erik i Berlin. Och hon har hela tiden Marissa och hennes hejdukar efter sig. Jag har ingen aning om vilket målgrupp han riktar sig till med HANNA. Filmen är nämligen väldigt splittrad och lite för arty-farty för sig eget bästa.

Det här ser ofta ut som en europeisk konstfilm. Ronan liknar flickan i Flickan (hon saknar ju nästan ansikte) och vissa skira bilder i soljus ser ut som hämtade från den svenska filmen. Ibland slår filmen över i komedi. Flera scener är avsiktligt roliga, oftast på ett skruvat, surrealistiskt sätt. Och så fläskas det på med stenhårt action; slagsmål och eldstrider, ibland till och med i slow-motion. Blod sprutar. Som sagt: det är lite egendomligt det hela. Filmen hamnar mellan flera stolar. De som förväntar sig renodlad fläskaction lär bli besvikna - eller förvirrade.

Hanna, i sin tur, är egentligen en enda gigantisk logisk lucka - vilket inte heller stör mig. Men som exempel: för att jaga tag på Hanna anländer Marissa en blonderad tysk bögd och dennes två skinheads till hantlangare. Inte de mest diskreta personer man kan skicka ut på ett sådant uppdrag, och nog måste väl superagenten Marissa ha tillgång till betydligt mer professionella människor?

Men jag tycker ändå att Hanna är en helt okej film. Den är hyfsad underhållande, aldrig tråkig, en del inslag och rollfigurer är bra, och ibland kunde jag inte låta bli att stampa taktent till The Chemical Brothers stenhårda filmmusik. Trots att jag självklart inte är gammal syntare.

DVD-RECESSION

Trassel (Disney)

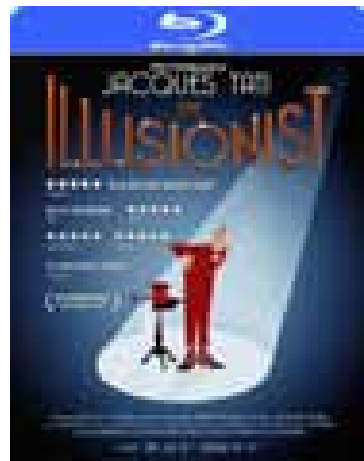

Ibland blir man tvingad att revidera sina åsikter. Ibland ser man om en film en tid senare och upptäcker att den plötsligt är bättre - eller sämre - nu än när man såg den på bio. Den moderna tekniken kan se till att man måste revidera sina tidigare recensioner av andra skäl.

Till skillnad från alla andra, var jag inte särdeles förjust i Disneys senaste, extremt kritikerrosade film *Trassel*, i vilken den spralliga Rapunsel möter kärleken. Självklart är det hela animationstekniskt välgjort, men jag tyckte inte filmen var tillräckligt rolig, och de alldeles för många sångerna - varav en dessutom Oscarnominerades! - var direkt gräsliga.

Så ser jag filmen på Blu-ray och väljer självklart att se den med de amerikanska originalrösterna, och jag måste höja mitt betyg ett snäpp. På bio tvingades jag se den svensk dubbade versionen och pågås av Måns Zellerlövs spanska flabb; det låt inte klokt. Resten av de svenska rösterna var också trista och slätstrukna. Men som sagt: de amerikanska röstskådisarna (Richard Kiel är en av dem!) lyckas lyfta filmen. Något mästerverk tycker jag fortfarande inte att det är, men väl bättre än tidigare.

Illusionisten (Atlantic)

Den franska filmen *Illusionisten* Oscarnominerades som bästa bästa animerade långfilm. Nu gick ju tyvärr guldgubben till *Toy Story 3*, men Sylvain Chomets film borde verkligen ha kammat hem den. Den här är nämligen inte bara en väldigt trevlig och sympatisk film, om än lite väl lång, utan även en av de absolut snyggaste tecknade filmer jag någonsin sett. Det här är enastående tjuvig och makalöst välgjort.

Filmen bygger på ett gammalt manus Jaques Tati skrev men aldrig realiserade. Detta har Chomet bearbetat, och vi får följa en gammal trollkonstnär och en liten flicka han tar sig an på deras färd genom en värld som förändrats sedan magikerska glansdagar.

Den här filmen ska du inte bara hyra, den ska du köpa.

Text: Pidde Andersson

Dressed to Kill (Studio S Entertainment)

När Brian De Palmas *Dressed to Kill* gick på bio i Sverige, var jag fortfarande lite för ung för att se den. Året var 1980, filmen visades som *Den nattens mörker* och jag tyckte att den verkade vara riktigt äcklig - jag läste en del om blodiga rakknivsmord och grejor. Jag minns även hur annonser och artiklar trumpetade att vad vi än gör efter att ha sett filmen, avslöja inte slutet för våra vänner! Ett antal år senare såg jag så filmen vid en TV-visning - och blev rätt besviken. Dels hade jag redan fått reda på den fläskiga överraskningen på slutet, men denna surprise tycker jag är så uppenbar att jag undrar hur någon kunde missa den 1980.

Och dels irriterade jag mig på alla övertydliga blinkningar till Hitchcock. De Palma går lite för långt här, det är inte längre små hyllningar och referenser, utan rejält tilltagna lån, som gör att filmens känns som ett hopklipp av några Hitchcockklassiker, däribland *Vertigo*.

Nu har filmen långt om länge släppts på DVD, och jag får väl säga att den nog är rätt okej ändå. Det är åtminstone bättre än mycket av det som produceras i thrillervärld idag. Och så har den ju Michael Caine, Angie Dickinson och Nancy Allen i huvudrollerna, samt filmmusik av Pino Donaggio.

Åsa-Nisse - Välkom till Knochult (SF)

Fredrik Boklund fick en faslig massa kritiker att fullkomligt gå i taket med sin nya film om Åsa-Nisse, med Kjell Bergqvist i titelrollen och med Michael Segerström som Klabbarparen.

Fan vet varför. En del utsåg filmen till den sämsta svenska film som någonsin gjorts. Antagligen såg de inte filmen. De satt kanske och blundade. Men troligtast är att de bestämt sig på förhand för att hata Boklunds film. För alla total-sågningar är fullkomligt oberättigade.

Allt är förstås inte roligt i denna nya version av den älskade - och bespottade - figuren, men på det hela taget är det en riktigt kul och festlig film, som dessutom gick hem ganska väl ute i stugorna. Fast frågan är om filmen emellanåt kanske inte är lite för bisarr och surrealistisk för att alla skämt ska gå hem?

Den trevlige Fredrik Boklund har sagt att *Åsa-Nisse* är den punkigaste svenska film som någonsin gjorts. De Palma går lite för långt här, och det har han rätt i. Och de kritiker som kommit dragande med det faktum att Åsa-Nisses skapare Stig Cederholm var nazist, vad har det med Boklund, hans manusförfattare, hans skådespelare och hans film att göra?

Jag ska kanske tillägga att jag själv varit manusförfattare till serietidningsversionen av Åsa-Nisse. Jodå!

Men vilken är den sämsta svenska film som gjorts? Ingen aning, kandidaterna är otaliga, men från det senaste året ligger *Ond tro* bra till.

Hell's ground (Njutafilms)

När såg du en pakistansk skräckfilm senaste? Eller en pakistansk film över huvudtaget? Här serveras i varje fall tvättakta pakistansk splatter! Eller nästan tvättakta sådan - filmen är samproducerad med ett engelskt bolag (och tänk, inte helt ovanligt känner jag en av producentererna). Mycket av dialogen är också på engelska - och rätt knasig. Efter en festivalvisning var vi många som gick omkring och citerade repliker.

Handlingen i filmen är... Tja, det är lite hur som helst här. Man har slängt in vad som passar och är fräsig. Huvudpersoner är ett gäng ungdomar som luger för sina föräldrar, och drar iväg i en bil för att gå på en rockkonsert. Men mitt ute i obygden pajar bilen (förstås!) och dra mig på en talpinne om de inte plötsligt attackerar av pakistanska zombies.

Men det är inte allt! När de flyr från dessa levande döda, ramlar de i famnen på ännu en buseman: Pakistans svar på Leatherface eller Jason! Ja, visst, här har vi en tosing iförd en blodig burqa (!) som tillbringa dagarna med att svinga en morningstar - en sådan där spikklubba på en kedja - och ha ihjäl folk.

Hell's Ground är förstås en kuriositet och egentligen mer intressant och konstig, än bra. Men den är full sebar.

En av rollerna återfinns en viss Rehan, en man som gjort sig odödlig i filmhistorien, eftersom han 1967 spelade titelrollen i *Dracula in Pakistan!* Och för att visa sig från sin schysstaste sida, har distributören Njutafilms stoppat med denna film som kul bonus.

Illustration av Lisa Ewald

EWAN MCGREGOR
CHRISTOPHER PLUMMER MÉLANIE LAURENT
BEGINNERS
THIS IS WHAT LOVE FEELS LIKE.
BIOPREMIÄR 8 JULI

SKIVRECESSION

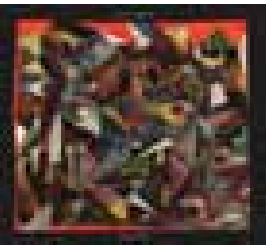
Pain / You only live twice (Nuclear Blast)

Peter Tägtgren, multiinstrumentalist, sångare, studioägare, Eddie Meduza – fan av stora mått och bandleadare, vet knappt hur man tar de lugnt. Är det inte dödsmetalmangel med Hypocrisy så är det industrirock med Pain eller så sak det produceras eller hållas på med Pärby, byn han äger. Nu är i alla fall Pain aktuella med en ny platta. You only live twice heter den och den är aningen hårdare och mera vass i kanterna än vanligt. Det låter rockigare om man ska döma av första spåret s Dirty Women där Peter nära på gör en perfekt imitation av saligen avsommade Bon Scott. Till skillnad från det Peter gör i Hypocrisy så är Pain drivet av melodier och refränger. Det finns alltid en hook eller en slinga att hänga varje Pain-låt i. En bärande idé och en refräng bredare än ett motorvägsbygge i Tyskland. You only live twice innehåller nu spår alla med en klar och egen identitet. Som vanligt är det Peter som driver på och bygger upp ett mekaniskt sväng som saknar motstycke i sin genre. Visst, Rammstein gör samma sak men där de satsar på saker som brinner och smäller så satsar Pain på rejäla låtbyggen istället. Jag gillar verkligen sättet Peter / Pain får varje melodislinga och refräng bryta igenom ett koppel hårt distade gitarren, en mullrande bas, tjocka trummor och sedan lager på lager med syntar och samplingar. Sedan sjunger han kanske bättre än någonsin här. På något konstigt sätt lyckas han skapa en varm stämning trots den maskinella omgivningen. Kanske sitter det i fingrarna, kanske i studion eller också är det just den där hemliga x-faktorn som gör Paint till det spännande och intressanta band det är. 2011 skriver vi nu och det har gått fjorton år sedan Pain gick från ritbord till verklighet och en bra bit in i karriären slår de till med sin piggsatte platta på bra länge. Det imponerar i alla fall på mig.

Jerry Prütz

Elias Krantz / – Is land Rock (2007, Airwaves) 5 / – Night Ice (2011, Country & Eastern) 5

Vem influerar egentligen vem och vad händer om man hoppar över ett led, blir det mer fritt eller mer bundet då? När det kubanska bandet Anima Mundi bjuder på sin progressiva musik är det som är åka i tidsmaskinen tillbaka, samtidigt som det är uppdaterat sedan sjuttioåttalets influenser, men med de influensmässiga begränsningar livet i en diktatur medför. När Porcupine Tree-ledaren Steven Wilson var förband till sitt eget Blackfield 2004 avslutade han sitt soloset med Abbas "The day before you came" och det gjorde han ju rätt i, inte minst efter Benny Anderssons stora Tjajkovskij-lån i "Kristina", det finns kopplingar i Wilsons uppbrott från de påtvingade och förväntade Pink Floyd-influenserna liksom relationsuppbrotten på Abbas sista skiva gjorde det till den mest vuxna.

Så vem influerar vem? När jag lyssnar på Elias Krantz' nya "Night Ice" hör jag influenserna från både den kanadensiska postrock nittioålet gav oss, liksom Michael Rothers Neu! och systerbandet La Düsseldorf, presskiet antyder att jag har rätt – och jag blir nyfiken. Jag kontaktar Elias för att få tag på hans debut, lyssnar på den och känner mig ännu mer hemma, precis som de kopplingar jag hört i den malmoitiska progressiva rocken från Psychic Malmö och närlutna etiketter och konstellationer som Ved och Won och allt vad de heter, djupa skivsamlingar, en förkärlek för det sensuella och det malande, det som gjorde att tiden stod stilla vid Hallo Gallo-konserten i Malmö förra året, men stundtals med enkla melodier som bryter, närmast folkmusikanknutna. Jazz? Javisst, den finns. Vål?

Men vem influerar vem? Jag måste fråga Elias: "jag är nyfiken på vad du egentligen själv lyssnar på!" Svaret låter inte vänta på sig:

"Vad jag lyssnar på är en fråga som jag skulle kunna brodera ut rätt rejält tror jag. Har aldrig varit en sån som sitter och nöter gitarskalor utan liksom lärt mig genom att lyssna på olika slags musik och olika sätt att spela musik. Försöker sammanfatta lite kortfattat (?). Under de senaste åren har jag lyssnat en hel del på den flod som kommit av amerikansk indie med Woods i spetsen (sån musik man hittar på bloggar har jag just upptäckt); Kurt Vile, Real Estate, Julian Lynch m.m. Annars lyssnar jag mycket på jazz som t.ex. Art Ensemble of Chicago, Don Cherry, Ken Vandermark, Old and New Dreams, Sam Rivers, Akira Sakata (lyssnat väldigt mycket på skivan Hagyou från 2008 med Jim O'Rourke och Yoshimi, fantastiskt fin! Och apropå Japan hittade jag nyligen skivan Utakata No Hibi med bandet

Mariah, en märklig platta från 83 – new wave, mestadels instrumental, speciell produktion, mycket bra – ett tips om du inte hört!). Länge gillat den "postrock" som kom/kommer från Chicago – Tortoise, Brokeback, Chicago Underground, Sam Prekop m.m. Också mycket afrikanska grejer – gnawasamlingar, Orchestre poly-rythmo de Cotonou, Konono no 1 bl.a.

Ja, som sagt – kort sammanfattning... Lite av den musik jag lyssnat på (och influerats av?) de senaste åren."

Jag blir givetvis ännu mer nyfiken, en

del referenser är självklara, andra har hoppat över ett par steg, åtminstone de jag hör. Jag hör av mig igen: "Det var intressant, eftersom de influenser jag hör verkar du inte ha lyssnat till, i alla fall inte alla. Du nämmer inget om krautrocken eller i alla fall La Düsseldorf/Neu!-delen, den repetitiva, suggestiva, eller om Godspeed You! Black Emperor och de klonerna – samtidigt som du ger mig en provkarta på sådant jag blir nyfiken på! Jazzinfluenserna tyckte jag inte var så tydliga. Jag kopplade ihop det du gör med hur EST-pojkarna post Esbjörn låter mer spännande än EST någonsin gjorde, med kopplingar tillbaka till taktartsbytestprogressiv musik à la King Crimson och/eller Gentle Giant – men ibland tror jag att det är jag själv som har en för "gammal"/djup skivsamling, att influenserna jag hör inte finns där alls eftersom dagens artister inte hört det jag hört och vice versa. Ibland blir det helt rätt (som när det gällde Mattias och hans Ved)."

Elias blir inte svaret skyldig: "Jo, kraut har jag lyssnat mycket på och mest den del du nämner, helt sant. Dock inte så mycket senaste åren (men takten sitter nog i så att säga). GYBE och liknande också, även om det var ett tag sen nu. Sen är det intressant det där – man influeras av band, "scener" osv. som säkert färgar av sig, han visar det sig att dessa band i sin tur har influerats av tidigare grejer man själv aldrig hört talas om och vips finns det helt främmande spår i den egna musiken. Kul!"

Vad mer att tillägga? Köp två sant fascinerande skivor som kommer att säga dig mycket.

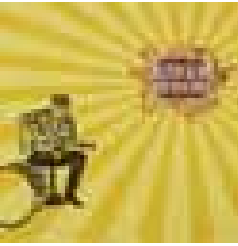
Neil Young International Harvesters / A Treasure (Reprise/Warner)

Neil Young är en grinig gammal gubbe, och jag älskar hans stynnackade ovilja att vara musikindustrin till lags. Till skillnad från många av hans marknadssneglande kollegor tar han sig friheten att göra precis vad fan han vill, när han vill, och framför allt: hur han vill. Slår du upp ordet "integritet" i ett lexikon illustreras det med en bild av Neil Young. Man vet liksom aldrig riktigt var man har honom, rent musikaliskt. Och när det väl aviseras att ett nytt album är på väg, känner åtminstone jag mig lika krystad som ett ovräpt ägg tills musiken finns att tillgå. Det kan vara allt ifrån verkstadsslamrande garagerock med gnisslande gitarrer och dissonanta toner som, om inte orsakar karies, så åtminstone i det närmsta skickar iningar genom tandhalsarna (ingen kan nämligen gnissla som Neil när han väl sätter den sidan till; okej, Thurston Moore och Lee Ranaldo, då!), till en avskalad akustisk platta eller, som i detta fall, en riktig hyllning till den amerikanska landsbygden med fiol och banjo. Alltså mer "Willie Neil" än Crazy Horse. Skivan är den nionde utgåvan i hans "performance series" och ges som vanligt ut i olika format, från Blue-ray till vinyl. Musiken är inspelad från International Harvesters Tours 1984–1985, i vevan då han stämdes av sitt skivbolag Gef-fen för att han gjorde musik som inte lät tillräckligt lik den musik som han vanligtvis förknippades med! I bandet ingår gamla kändisar såsom Ben Keith och Tim Drummond. Det är logdanscountry med hängröv och rinnande tuggtobak i mungipan, framfört på en föredömligt hög volym, och fiddlaren Rufus Thibodeaux gnider tagel som en uppspelt Erik Öst! "Are you ready for the country", sjunger Neil framfört, och visst är vi det! International Harvesters, förbaskat snygg traktor med tätsittande framhjul, by the way!

Lars Yngve

Slidin' Slim / One Man Riot (Transubstans)

Slidin' Slim: Anders Landelius och en slidegitarr, det blir något som kanske är blues, men som kanske mer är något annat, med fullt påslag, både irriterande bra och bitvis onödigt krystad, spöken samtida med sjuttioåttalets ruffiga bluesartister – men Anders är fan så mycket argare, det är ingen blues med/om uppgivenhet, utan en mer handlingsorienterad blues, hur det nu kan vara så. Rekommenderas.

Jan Erik Zandersson

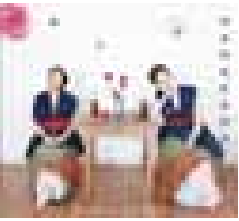
Morbid Angel / Illud Divinum Insanus (Seasons of mist)

Morbid Angels åttonde platta är en verklig vattendelare. Än blir de geniförklarade eller också blir det idiotförklarade av media och fans. Kanske är det samma sak eller en sida av samma mynt. Hur som helst så ligger det något i saken att det går en tunn linje mellan genialitet och dårskap. Ända sedan starten 1984 så har målet varit att vara så extrem som det bara går. På Illud Divinum Insanus blandar de extrem death metal med extrem techno, även kallad hardcore eller gabber, till någon slags egen dödst techno. Redan andra låten sätter standarden även om dängor som Existo Vulgoré och Blades för Baal är mera av traditionell dödsmetall i sann och skruvad Morbid Angel stil. Det här bandet har, tillsammans med Nile, satt upp ribban Patrik Sjöberg högt så att ingen annan kommer i närheten av att spela snabbare, mer drivet och mer komplicerat. Morbid Angel får annars så tuffa akter som Motörhead och Slayer att kännas som Allianskyrkans missionskör på grönbete. I am Morbid är tempot nerskruvat ganska rejält men det är inte precis någon power ballad utan känns mer som en kraftfull dödsmarsch som ett gäng Orcer marscherat till på väg att göra upp med ett gäng fäniga Hober. Så jävla stenhårt för att tala klarspråk. Men även i 10 more dead smattrar basrummorna som kulprutor. Deras ordinarie trummis Pete Sandoval är för närvarande sjukskriven då sådan här musik med så här extremt trumspel gjort att hans rygg helt enkelt tagit slut. Hans vikaire Tim Yeung gör dock ett fullgott arbete. Radikult är kanske plattans mest gränsöverskridande spår. En märklig marsch det också. Men det visar med all önskvärd tydlighet att dessa två vitt skilda stilar som dödsmetall och techno har mycket gemensamt.

Jerry Prütz

Donkey Monkey / Hanakana (UmlautUMFRC501)

I Frankrike verkar pianisten Eve Risser med sitt explosiva men välskötta pianospel. Tillsammans med Japan-födda Yuko Ohsima (inte den populära frontflickan i Akb48!) på slagverk blir hon en krångande, gungande, svängande och vilt öppen musik med mycket drag av jazz, kontrollerad konstmusik och en stor dos poppig humor. Underbart underhållande friform, således, där både boogie och Ligeti åkallas!

Thomas Millroth

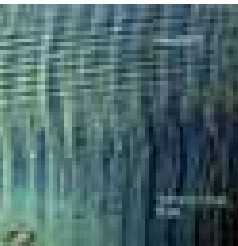
Buzzcocks / A Different Compilation (Cooking Vinyl / Cosmos)

Buzzcocks kan inte vara helt okända för de allra flesta musikintresserade. Ett av de allra första engelska punkbanden som lade av efter några år men återbildades i slutet av 80-talet och har varit aktiva till och från sedan dess med olika basister och trummisar. Nu har man samlat ihop sina 24 bästa låtar från hela karriären och gjort nyinspelningar av dessa. På gott eller ont, kan man fråga sig... På gott skulle jag vilja säga, för kan man någonsin tröttna på *Ever Fallen In Love* eller *What Do I Get* eller *Orgasm Addict* et.cetera...? Det man har förlorat i ungdomlig entusiasm har man vunnit i mogen tyngd utan att för den delen tappa spänst eller sting i spelandet. Om jag till en början var skeptisk och kliven kan jag trots allt tycka att man vill för en ny publik göra låtarna rättvisa och det tycker jag absolut att man har lyckats med!

Tord Johnsson

Richard Craig / Inward (Métier MSV28517)

Flöjtisten Richard Craig bjuder på solo i sju olika stycken. Ljudbilden är delvis annan än den klassiska. Det kan vara kärvt, svävande, lockande, men alltid bortanför den litet mer disträ klang som flöjtmusik ofta får mig att tröttna på. Här kan vi höra Brian Ferneyhoughs "Unity Capsyle", något av en modern klassiker, där andetagten väser närmast som i japansk musik. För att inte tala om min lycka, att finna ett stycke av Malin Bång, "Alpha Waves", ett svirande yrsligt stycke med komprimerad rytmisk kraft. Ett klapppaket för alltflojt. Hon är ett exempel på hur eftersatt den svenska konstmusiken egentligen är i skivutgivning. Mer Bång! Mer svensk samtidsmusik på cd!!

Craigs urval av kompositörer sträcker sig alltså från stycken komponerade på 70-talet, Ferneyhough, till i det närmast nyskrivet, Bångs stycke är från 2008.

Ett angeläget album för den musikintresserade.

Thomas Millroth

The Man In Black / The Johnny Cash Story, starring Tex Perkins and The Tennessee, Four DVD

Jonny Cash var unik. Det finns ingen som kunde göra låtarna som han. Många har försökt men få har ens kommit nära. De bästa försöken har varit när man gjort något eget som t ex Wall Of Voodoo i deras härligt skruvade version av Ring Of Fire. Men nu är det några som lyckats mycket bra med att göra Cash låtar i Cash versioner och samtidigt berätta storyn om Johnny Cash liv. Tex Perkins har ett helgjutet band bakom sig samt Rachael Tidd som gör

June Carter-Cash i denna story. Man gör 25 välkända Cash låtar och så drar man historier om Johnny Cash liv mellan låtarna. Och man undviker fäl-lan att glorifiera Johnny Cash. Bara en sådan sak som när Tex Perkins säger att Johnny Cash är en motstridig man vilket gjorde att han kunde älska Jesus och kokain... på en och samma gång.

Att den gamle Beasts Of Bourbon-sångaren gör Johnny Cashes låtar så bra är jag faktiskt inte så förvånad över. Han har också den karisma och farliga look som behövs i den här rollen. Tex Perkins kan ju inte se snäll ut, hur mycket han än försöker. Och att Tex sjunger Cash låtarna så otroligt bra är ju helt bärande för den här showen. Jag är mycket imponerad av allt i denna show, från låtvalet till varena musiker och de som satt ihop allt detta till den bästa Johnny Cash-story som gjorts. Och den slår Walk The Line filmen med hästlängder – även om det är lite att jämföra äpplen och päron! Om du har minsta lilla intresse av Johnny Cash så försök komma över den här dvd:n. Den är värd varena krona.

Janne Falk

In Flames / Sounds of a playground fading (Razzia)

Även om förhandssnacket pratat om att det later annorlunda och att originalmedlemmen Jesper Strömblad inte längre finns med i bandet så är det mesta sig likt i In Flames-land. Det är hårt, det är dödsmetall och det är folkligt som filmjök. Det är just detta som är In Flames storhet, de kan vara hårdare än helvetet men ändå melodlösa på samma gång och det är det som gjort dem till ett av världens största band. Visst finns det inslag som kanske de mest inbitna fansen skakar på huvudet åt men en platta kan inte, och ska inte heller, passa alla. Bandet å sin sida vill utvecklas men inte för mycket. En svår balansgång som de klarar av. Sounds of a playground fading innebär ett nytt kapitel i bandets historia och du inbjuds härmed att hänga med...

Jerry Prütz

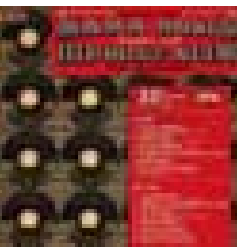
Jeremy Irons & The Ratgang Malibus: Bloom (Transubstans)

Jeremy Irons & The Ratgang Malibus: Detta är en cd-mässig provkarta över den moderna rockens historia, med sextioåtstygnd, åttiotalsindependent, litet hårdare anslag, litet mjukare för kontemplation, en dos progressiv rock för att visa att spelskickligheten är på plats – det här är en riktigt rolig skiva, oväntad och ibland rent intuitiv. Som sagt, en cd som en provkarta över det som varit. Det är inte fel, absolut inte fel. Var det Eskilstuna de kom från?

Jan Erik Zandersson

Mama Rosin together with Hipbone Slim & The Kneetremblers / Louisiana Fun (Voodoo Rhythm Records)

Hipbone Slim aka sir Bald Diddlely avslöjade för Johan Stenström i hans intervju att de hade en platta på gång med Mama Rosin.

Den ligger nu på skivdiskarna och det är en skön mix av cajun rock och Link Wray inspirerad rockabilly. Man delar på sången och sjunger varannan låt vilket gör att vissa låtar blir lite mer Mama Rosin och andra blir lite mer Hipbone Slim beroende på vem som sjunger. Att göra så är helt ok i mitt tycke och det ger plattan en extra dimension. Att sedan Mama Rosins trummis spelar på Hipbone Slim låtarna och tvärtom gör att de olika stilarna smälter samman på ett bättre sätt än jag trodde var möjligt. Det blir aldrig en platta där man har två olika stilar utan man har fått till en helhet som imponerar. Vem kunde tro att Cajun/Zydeco av några Schweizare som gillar ancor skulle kunna smälta samma med några rockabilly veteraner från London? Ja inte jag men jag har blivit så övertygad att jag väntar på nästa platta.

Janne Falk

N O R D I S K F I L M P R E S E N T E R A R

"OH SWEDEN. FIRST IKEA AND NOW KYSS MIG? HAVE I TOLD YOU LATELY HOW MUCH I LOVE YOU?"

aaaaaa

"...FÅR FUCKING ÅMÅL ATT LIKNA EN BREFILM FRÅN BULLEN..."

"...VORE BROTTSLIGT ATT INTE UTSE DEN TILL ÅRETS SVENSKA OSCARSBIDRAG."

"...EN HEJDUNDRANDE VACKER KÄRLEKSFILM..."

EN FILM AV ALEXANDRA-THERESE KEINING
RUTH VEGA FERNANDEZ LIV MJÖNES

KYSS MIG

LENA ENDRE KRISTER HENRIKSSON JOAKIM NÄTTERQVIST
BASERAT PÅ EN IDÉ AV JOSEFINE TENGBLAD OCH ALEXANDRA-THERESE KEINING

B I O P R E M I Ä R 2 9 J U L I

WWW.FACEBOOK.COM/KYSSMIG

Välkommen till Kiviks Marknad

Sveriges största Marknad - över 150 000 besökare 2010
1000 knallar. Mat från all världens hörn.
Axels jättetivoli.

18 juli kl.15-24
19 juli kl.10-24
20 juli kl.10-17

Med över 5000 P-platser

Mittmot Marknadsområdet. 40:- då ingår en karusellbiljett.

William Arnes Motorcirкус

Vi finns som vanligt, på Kiviks Marknad!

Partyfabriken

VI FINNS I LADAN

Mat, Underhållning & Talangjakt
Mer info på www.partyfabriken.se
och www.kiviksmarknad.se

100 år
2012

18-20 juli 2011

kiviks marknad

www.kiviksmarknad.com

LÄTT OCH LÄTTSAMT

God design erbjuder möjligheter. Låter dig göra det du önskar. Som Purus Line. Sätt en vacker golvbrunn där du vill. Lätt och ledigt. Utan bekymmer. Nästan lättsamt.
www.purusline.se

PURUS
- Lite roligare i badrummet

NY BOK AV C-J CHARPENTIER!

MULLAH OMARS FLYKT

– orsaker till en resa

Snöstormarna på Österlen i vintras fick C-J att minnas den fejkade nyheten om talibanledaren Mullah Omars flykt, och när senare en trädgårdstomte passerade Järrestad föll bitarna på plats. För de yttre likheterna finns där – mellan skäggig fundamentalist och keramisk trädgårdsprydnad! Och eftersom C-J gillar att köra hoj fanns det bara en sak att göra...

Mullah Omars flykt är en roadmovie genom gamla DDR, fylld med halsbrytande associationer, kulturhistoria, funderingar kring media, och nedslag i bl a tomtestaden Gräfenroda, DDR:s fängelse-stad Bautzen, spritstaden Wilthen som beskyddas av en trädgårdstomte, och den arkitektoniska pärlan Görlitz. Samt en promenad till Polen.

Som alltid när C-J håller i pennan blir det en läsoplevelse utöver det vanliga!

Mullah Omars flykt kan beställas direkt via pg 28 58 34 – 8. Pris: 120:- inkl frakt.

Ny bok av Millroth!

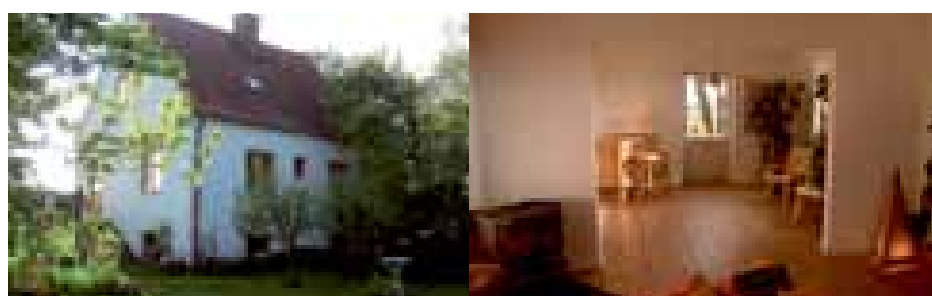
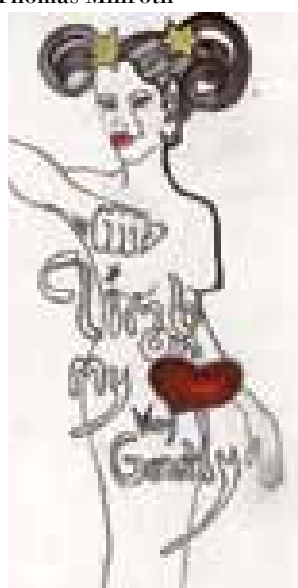
Berlin, Prag, London, Stockholm, Beirut, Norrköping, Ystad, **THOMAS MILLROTH** skriver personligt om improvisation, jazz, experiment, konst, performance, människor, motstånd.

Man får förlora sig

Text Thomas Millroth

Bok, 164 sidor
Format 16x24 cm
Grafisk form Karin Almlöf
Vinjetter Lisa Fjellman
Pris 240:- (plus porto)
Almlöfs förlag
Hägerstad prästgård
590 46 Rimforsa
info@almlofs.se
www.almlofs.se

Glemmingebro/Ingelstorp

UTGÅNGSPRIS: 1 375 000 kr
BOYTA: 90 m²/5 rok
ADRESS: Knappsdalavägen 95
MÄKLARE: Kristina Bertilsson 0708-288 210
www.maklarhuset.se/o2007

MÄKLARENS BESKRIVNING: 40-talsvillan som varsamt renoverats i en stämningsfull och välbevarad 40-talsanda. Ljusa färg val, lantligt originalkök, fina trägolv samt kamin. Trädäck i söderläge. Lummig trädgårdstomt 1000 m². Milsång vid utsikt över öppet landskap.

MÄKLARHUSET

Storgatan 17, Simrishamn • www.maklarhuset.se

www.nyaupplagan.se

+++++
AFTONBLADET

EXPRESSEN

4.
DN

GOMORRON SVERIGE, SVT

NYHETSMORGNON TV4

SVD

VINNARE AV 4 OSCAR®
FÖR BL.A
BÄSTA FILM

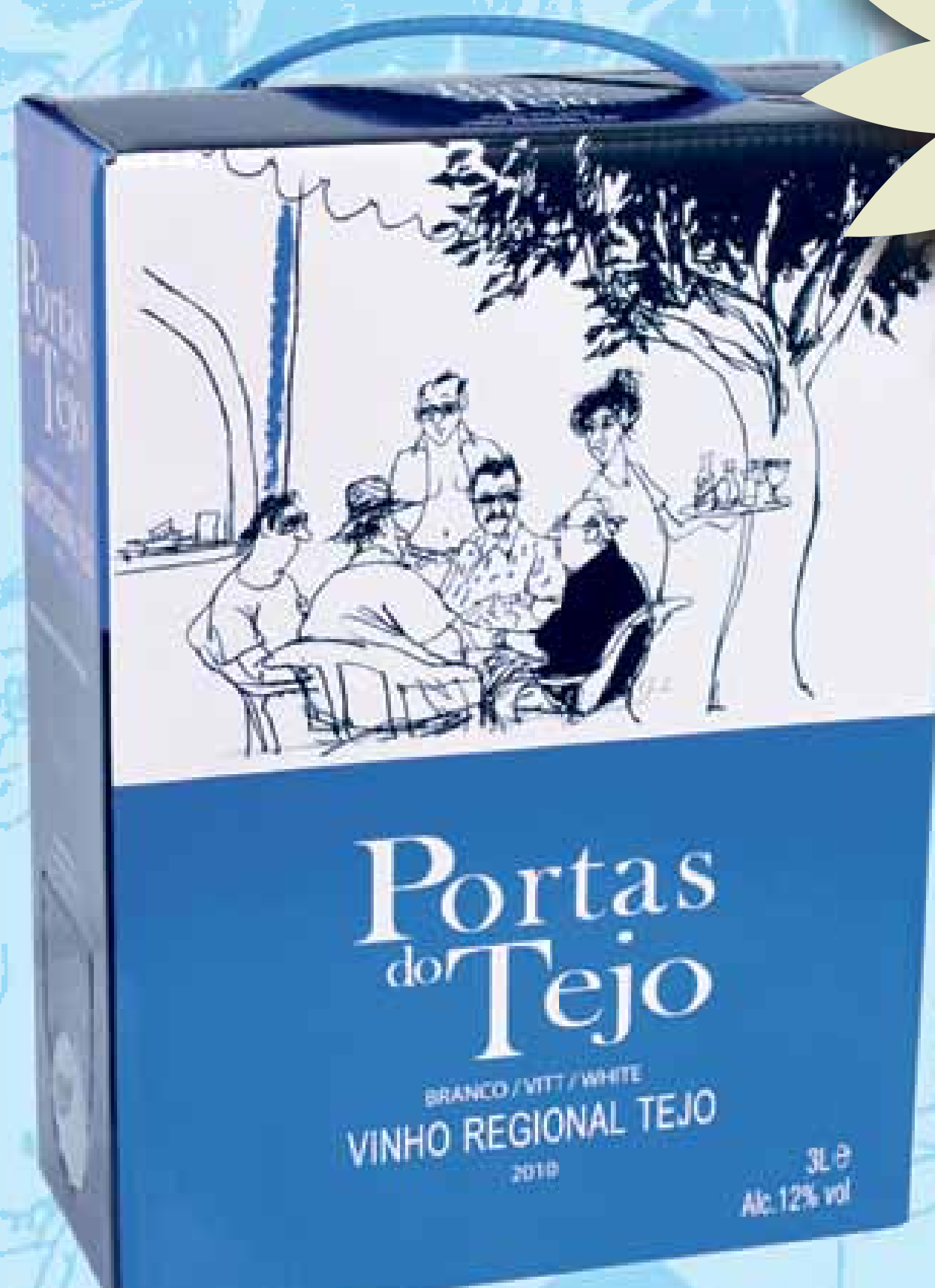
PÅ DVD OCH BLU-RAY 8 JUNI

Portas do Tejo

“Mer än prisvärt”

Alltommat.se, maj 2011 ★★ ★

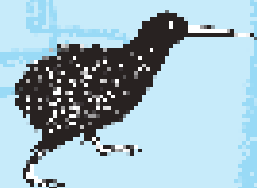
Tävla om en
vinresa till
Italien!
Registrera dig
på rowishop.se

Expressen, maj 2011

159:-

Art.nr 2556
3 liter
Alc. 12% vol

portasdotejo.se

**Hälften av alla som drunknar
har alkohol i blodet.**

MYRORNA ÄR EN DEL AV FRÅLSNINGSARMÉN
WWW.MYRORNA.SE

10 I TOPPLISTAN SAKER MYRORNA ÄLSKAR

10. SVÄRMORS JULKLAPPAR
9. FINA POJKVÄNSPRESENTER SOM INTE BLEV HELT RÄTT
8. NÄR TVÅ MED OLIKA SMAK BLIR EN
7. BARN SOM VÄXER UR SINA KLÄDER
6. ARVEGODS SOM INTE PASSAR JUST NU
5. NÄR EN BLIR TVÅ IGEN OCH LYAN BEHÖVER BLI MINDRE
4. VÅRSTÄDNING I FÖRRÅDET
3. ÄLSKLING, JAG KÄNNER ATT VI BEHÖVER TÄNKA OM HÄR LITE I VARDAGSRUMMET...
2. BRÖLLOPPSPRESENTER I TRIPPELEXEMPLAR
1. DEN STORA UTLANDSFlyTTEN. HEJ CALCUTTA!

Välkommen in med allt du inte behöver. Alla butiker tar emot dina gåvor.

MYRORNA

ÄLSKA ÅTERANVÄNDNING

LUGER I SAMARBETE MED TELIA PRESENTERAR

PRINCE/KANYE WEST

ROBYN/PULP/TIËSTO/FLEET

WIZ KHALIFA/THÅSTRÖM/FOXES

Q-TIP/NOAH & THE WHALE THE HIVES

EDWARD SHARPE & THE MAGNETIC ZEROS SAKERT!/FAKE BLOOD (LIVE)

JENNY WILSON SANI GOLD/JAMIE WOO

STENSTA GOSPEL CHOIR ARIEL PINK'S HAUNTED GRAFFITI JANELE MONAE/THE JAYHAWKS/IAMAMIWHOAMI

EMPIRE OF THE SUN/EXPLOSIONS/IN THE SKY

STAY OUT WEST

JAMES BLAKE/WARPAINT/FUCKED UP/DESTROYER

WOLFGANG GARTNER/JONATHAN JOHANSSON/YUCK

OKKERVIL RIVER/LITTLE DRAGON/MATTHEW DEAR

LOW/D/R/U/G/S/ABOUT GROUP/LES BIG BYRD/GLASS CANDY/WULF

OFF!/DEATHCRUSH/PURO INSTINCT/TWIN SHADOW/SIMIAN GHOST

TOTALLY ENORMOUS EXTINCT DINOSAURS/ME AND MY ARMY

GLASSER/CHAD VANGALEN/RINGO DEATHSTARR/CLOUD CONTROL/BUTCH/KORELESS

HEIDI SPENCER & THE RARE BIRDS/TIMBER TIMBRE/CHAD VALLEY/ALEX WINSTON

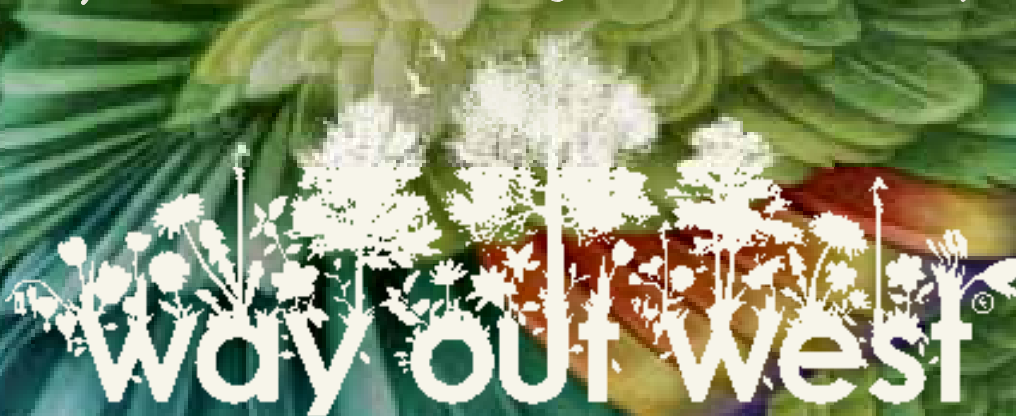
THOSE DANCING DAYS/THULEBASEN/TWIN FLOWER BAND

MATTIAS ALKBERG/HANNA TURI/ALOE BLACC

KÖP DINA BILJETTER PÅ

WWW.WAYOUTWEST.SE

Eller via Tinet på 077-170 70 70, www.tinet.se samt försäljning och uthämtning via Tinetombud. Biljetter kan även köpas på www.sj.se/upplevelser, 0771-75 75 75 samt SJ Resebutik eller hos Bengans och Pusterviksbiljetter.

—GÖTEBORG 11-13 AUG 2011—

PRESENTATÖR

HUVUDSPONSORER

SPONSORER

PARTNERS

